

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDEKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 8 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak pakotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, június 6.

Az ő harcmódoruk.

Uj csillag jelent meg a magyar politikai égboltozaton és jöttére mosolyogva nyílnak azok az ajkak, a melyek még rövid idővel ezelőtt is haragos szidalmakkal voltak tele. Az új csillag felé kecsesen, negédesen bólogatnak azok a napraforgók, amelyek zord színüket azonnal elveszítik, mihielyt a hatalmat jelentő nap feléjük küldi biztató melegét. Az új csillag: Burián báró, a mostani közös pénzügyminiszter, aki tudvalévóleg azoknak a magyar politikusoknak hajszája miatt került el a külügyminiszteri székből, amely magyar politikusok most udvarolva hajlongnak előtte. Még fél esztendővel ezelőtt Burián báró a hazaárulás nevetséges vádjával illették a magyar képviselőházban és az őt védelmező Tisza István grófot is kiméletlen támadásban részesítették, mert nem akart beállani abba az ordító táborba, amely Buriánt azonnali politikai kivégzésre ítélte. A hajszája azonban mindaddig nem akart lecsendesülni, amíg Burián báró el nem távozott helyéről.

Es mit látunk most? Azok a bőszi politikai oroszlanok, akik Buriánt gyűlöletük méregtengerébe akarták fojtani, ime most alázatos tisztelettel fogadják. Ennek a hirtelen történt hangulatváltozásnak egyszerüen az a magyarázata, hogy Burián most mint magyar miniszterelnök-jelölt érkezett Budapestre és már ez is elég volt ahhoz, hogy megszeliidüljenek azok, akik fél évvel ezelőtt brutális erőszakkal ellene törték. Ha valaki csodálkozni merészel ezen, azt ő kinevetik, vagy megrugdossák. Szerintük: ez az igazi honmentő politika. A haza megmentését ő k abban látják, hogy végre a nehezen várt hatalomhoz juthatnak. S ezért felejtik el Burián báró mindama vélt bűneit és hibáit, amelyek miatt még nem régen örök számkivetésre akartak őt juttatni. Ezt nevezik ő k becsületes, hazafias politikának. Ezt a szégyenletes alakoskodást!

Az elvekkel, a jelszavakkal való könnyelmű játék azonnal tisztességes politikai eszközzé válik, mihielyt a játéknak ő k a szereplői. Burián báró, hir szerint kisebbségi kormányt akar alakítani és ez ellen most egyetlen szavuk sincs azoknak, akik annak idején Khuen-Héderváry Károly grófot tintatartókkal fogadták a képviselőházban, mert kisebbségi kormányt merészelt szervezni. Akkor bűn és hazaárulás volt ez, ma pedig „korrekt megoldása a régen húzódo magyar válságnak.” Mert akkor ő k el-

lenzéken voltak és a mandátumvesztés sebe égette testüket, most pedig Burián báró kisebbségi kormányába valószínűleg be fog jutni közülük néhány erőszakos törtető, aki utat csinál a többi éhes strébernek.

Ezzel szemben meglegedetten és felemelő érzéssel állapithatjuk meg, hogy milyen méltóságteljesen viselkedik a munkapárt. Amikor Tisza István gróf lemondott, a tulsó oldal politikai akarnokai és nagyhangú szöcsöveik nem győzték eléggé hangoztatni, hogy a munkapárt azonnal szétbomlik, mihielyt az új miniszterelnökjelölt feléje kacsint. Azt híresztelték, hogy a munkapárt rögtön feladja választójogi elveit, mihielyt társul hívják a hatalomhoz és részesevé teszik a kormányzásnak. S most

Kormányválság.

Budapestről telefonálja tudósítók: A szélső baloldalon a legnagyobb bizalmatlanság kíséri Burián bárónak közvetítő működését. Ugy vélik, hogy ami most folyik a magyar politikában, az nem egyéb, mint kísérlet a választójogi eltaktikázására. Ez az aggodalom természetesen tulzott, mert Burián akciója körül ma még minden csak találgatás. Burián báró ma befejezte megbeszéléseit és az éjszakai vonattal Bécsbe utazik, ahol holnap kihallgatáson jelenik meg őfelségénél. Ha azonban holnap is a fővárosban marad, akkor csak csütörtökön járul a király elé, aki pénteken újra folytatni fogja azoknak a kihallgatását, amely politikusokat meghallgatni még szükségesnek tartja, vagy a kiknek aktiv szerepet szánt.

Tóth János, a függetlenségi és 48-as párt alelnöke ma Budapestre érkezett és a nap folyamán őt is meglátogatta Burián báró. Burián báró ma délben fél 11-től fél 12-ig Navay Lajossal tárgyalt, aki azután Wekerle Sándort kereste fel. A két politikus hosszabb ideig tanácskozott.

Burián báró ebéd után elsőnek Eszterházy Móric gróffal tárgyalt, azután Láng Lajos báróval egy óra hosszat. Továbbá Batthyány Tivadar grófot és Jósika Samu bárót látogatta meg, a főrendiház elnökét. Ezekkel informálódása befejezést is nyert.

Politikai körökben élénk feltűnést keltett, hogy Burián Serényi Béla gróttal nem értekezett. Serényi putnoki birtokán üdül, de tudomással bírt Burián küldetéséről, sőt tudott arról is, hogy Burián báró vele is szándékozik tárgyalni. Annak, hogy mégsem jött a fővárosba, nem tudják az okát kitalálni. Serényi Béla grófot hir szerint Windischgrätz Lajos herceg felkereste és hosszasan tanácskozott vele.

Jól informált forrás szerint eldöntött kérdés, hogy az új kormány — bármint alakul is az meg, — köteles lesz a kiegyezést födel alá hozni, amelyre vonatkozólag a Tisza-kormány végleg megállapodott az osztrák kormány-

az egész ország meggyőződhetik róla, hogy ezek a jóslások is hazugságokon épültek fel. A munkapárt sohasem volt olyan tömör és egységes mint most, amikor pedig ki akarják rekeszteni a hatalomból. A párt kijelentette, hogy az új miniszteriumtól nem tagadja meg az ország javát biztosító kormányzásához szükséges támogatást, de mihielyt az új miniszterium a választói jog reformját viszi a parlament elé, azonnal megindítja a harcot — az elveiért.

Ez a különbség a két politikai csoport között. A munkapárt szilárdan kitart elhatározása mellett, rendületlenül küzd becsületes meggyőződésből fakadó elveiért, amazok pedig tajtékzó elkeseredéssel harcolnak — a koncert.

nyal. Az Apponyi vezetése alatt álló függetlenségi és 48-as párt, amely azelőtt a kiegyezésre vonatkozólag még a provizorikus megoldást sem tartotta lehetségesnek, már szintén más fölfogással bír a kiegyezés kérdésében, amelyet befejezett ténynek tekintenek. A függetlenségi és a 48-as párt ehelyett most a demokratikus térfoglalásra veti a főszlyt. Oly kormányt követelnek, amely nagy mértékben elősegítse a nemzet fejlődését.

A választójogi tekintetében a pártnak ma is az a szilárd álláspontja, hogy az ellenzéki pártok hozzájárulásával az 1912 évi választójogi tervezetet hajszolják keresztül és az általános választói jog elvének alapján olyan választójogot alkossanak, amely a választókerületek új beosztásával és választási eljárásával arra törekedjen, hogy a magyarság szupremáciáját megőrizze, és a választójogi ne essék jelszavak áldozatánál. Apponyi Albert gróf csak úgy vesz részt a kabinetben, ha a választójogi reform kapcsán a nemzeti érdekeknek teljes garanciája van. A nemzetnek létérdeke, hogy a választójogi kérdés megoldása olyan fértiak kezébe kerüljön, akik képesek annak megnyugtató megoldására.

Az alkotmánypárt egyszerre a kiegyezés helyett a választójogi megoldását sürgeti. Azonban erről a kérdéstről is csak nagy általánosságban beszélnek, nem mondják meg milyen választójogi kell nekik.

A Burián báró küldetéséről elterjedt ama híresztelésekkel szemben, hogy a közös pénzügyminiszter valószínűleg megbízást kap kabinetalakításra, beavatottak azt hangoztatják, hogy a közös pénzügyminiszter kizárólag csak informálódik és a leghatározottabban megállapítja, hogy a híreszteléseknek semmi komoly alapjuk nincsen. Burián a király megbízásából folytat informativ tanácskozásokat, ő maga még csak nem is gondol arra, hogy magát miniszterelnöknek odaállítsa. Nem igaz, hogy a közös pénzügyminiszter vállalkozása a munkapártnak többségen maradása lenne. Burián,

nem a munkapárt érdekeiért jött és nem igaz, hogy Burián részt vett volna egy értekezleten, amelyet a lemondott kormány tagjai tartottak. Nem kell félni titkos konventikulumoktól. Burián báró tárgyilagosan fogja referálni öfelségének, amit neki mondtak, Budapesten időzése húzódásának kizárólag az az oka, hogy nem volt minden politikus Budapesten.

A Budapesti Tudósító jelenti: Burián István báró befejezte tárgyalásait és ma éjszaka visszautazott Bécsbe. A délután folyamán Beöthy Lászlóval tárgyalt és fölkereste Rákosi Jenő főrendiházi tagot is és egy óra hosszáig tanácskozott vele.

Érkezett éjjel 2 órakor.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Ugy volt tervbe véve, hogy Burián István báró ma este vissza utazik Bécsbe. Ezzel szemben, mint fővárosi tudósítónk késő éjjel értesül, az utazás programjában változás állott be, miután Burián báró ma arról értesült, hogy Serényi Béla gróf holnap Budapestre érkezik. Holnap még Serényivel fog tanácskozni a közös pénzügyminiszter és csak ezután utazik az osztrák fővárosba. Döntés még nem történt a kormányválság dolgában és ma is fenn áll a lehetőség egy kisebb, mint a koncentrációs kormány alakítására.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A polgárok és a munkások választójogi bizottsága ma este ülést tartott, amelyen többek között Károlyi Mihály gróf is felszólalt. Az ülésen Garbai Sándor indítványára határozati javaslatot fogadtak el, mely így hangzik: A bizottság pénteket, tolvó hó 8-ikát választójogi napnak nyilvánítja. Minthogy a budapesti törvényhatóság egyhangulag állást foglalt az általános titkos választójog mellett és elhatározta, hogy hódoló feliratot ad át a királynak, Budapest munkássága és polgársága küldöttségileg kéri fel a polgármestert, hogy a hódoló feliratot juttassa el a királyhoz, amelyben a főváros népe kifejezi azt a véleményét, hogy csak az általános, egyenlő, titkos választójognak minden kérdést megelőző törvénybeiktatása hozhatja meg a szükséges békét.

A munkásság és a polgárság péntek délután két órától munkaszünetet rendez, hogy csatlakozzanak a munkásság szervezeteihez, amely a polgármester elé járul. A bizottság felkéri a kereskedőket, hogy csatlakozzanak a mozgalomhoz, tartsák üzleteiket zárva és adjanak alkalmat alkalmazottjaiknak arra, hogy azok a küldöttséghez csatlakozzanak. A küldöttség délután négy órakor járul a polgármesterhez és anélkül, hogy előzőleg gyűlést tartanának, átadják a munkásság és a polgárság kérelmét.

VAROS ES MEGYE.

Sorrendje Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1917. évi június hó 13-án d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: 1. Polgármester havi jelentése. 2. A tanács beterjeszti Petrány György II-od aljegyzőnek az I. aljegyzői állásról való lemondását. 3. U. a. beterjeszti a néhai Goldschmidt Miksa által tett kétrétebeli alapítványról elkészített alapító leveleket jóváhagyás végett. 4. U. a. beterjeszti dr. Radnai Manó orvosnak orvosi oklevelét kihirdetés végett. 5. U. a. beterjeszti Singer Róza születésznőnek oklevelét kihirdetés végett. 6. Bökényi Arisztid árvaszéki ülnöknek 3 havi szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye. 7. Nagy Ottokár tb. tanácsnoknak 3 havi szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye. 8. Tonesz Ede városi fogyasztási adópénztárnoknak továbbá 2 havi szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

Návay és Justh megyéje Tisza István mellett.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Makó telefonálja tudósítónk: Csanádvármegye ma tartotta törvényhatósági közgyűlését s azon két egymással összefüggő politikai személyi kérdésben hozott olyan határozatot, melynek a mai politikai viszonyok közt kétségkívül nagyobb visszhangja lesz.

Heves- és Barsvármegye törvényhatóságának átiratai fölött határozott, amely szerint a törvényhatóság háláját és köszönetét fejezi ki Tisza István gróf kormányelnöki működése felett. A határozat a következő:

Csanádvármegye törvényhatósága a változott viszonyok ellenére is hozzájárul a Hevesvármegye közönségének átiratában foglaltakhoz. Gróf Tisza Istvánnak a kormány éléről távozása alkalmából kötelességének ismeri, hogy háláját és köszönetét nyilvánítsa azon fáradhatatlan, odaadó, önzetlen munkásságért, amelyet a nemzet javára kifejtett.

Elismeri és megállapítja, hogy Tisza István grófnak intakt egyénisége, államférfiúi nagysága a magyar államiség érvényesülését eddig nem tapasztalt mértékben biztosította s tekintélyét ellenfeleiknél is tiszteletreméltóan növelte.

A törvényhatóság óhajtja és reméli, hogy a miniszterelnöki székből való távozása nem jelenti a közélettől való távolmaradását is, sőt fokozottan érvényesíti tudását, egyéni kiválóságát a haza javára. Erős magyar érzése, tiszta jelleme és férfias bátorsága, nagy tudása és munkabírása mellett a nemzet legjobbjai között biztosítanak neki kiváló helyet.

A törvényhatósági bizottság szükségét érzi annak, hogy őszinte, igaz nagybecsülésének és ragaszkodásának ily módon adjon kifejezést,

elégítelt is óhajtva nyújtani neki oly támadsokkal szemben, amik tiszteletreméltó egyéniségét méltatlanul érték.

Barsvármegye törvényhatóságának ezzel kapcsolatos s a radikális választói jog elleni állásfoglalásra fölhívó átiratára az állandó választmány határozathozatal céljából a következő javaslatot terjeszti a megyegyűlés elé.

Csanádvármegye törvényhatósági bizottságának közgyűlése hozzájárul a Barsvármegye törvényhatóságának átiratában foglaltakhoz és osztja azon felfogást, amely Barsvármegye törvényhatósága átiratában úgy gróf Tisza István személyére, mint a választójogra nézve kifejezésre jut.

A volt kormányelnök iránti elismerését és köszönetét Hevesvármegye közönségének átiratánál már nyilvánítván, a választójog kérdésében a következőket kívánja kifejezésre juttatni:

A törvényhatósági bizottság óhajtja a választói jognak az 1913. évi XIV. évi törvényben megvalósított irányelvek fokozatos fejlesztését, azonban mindenkor figyelembe veendőnek és szem előtt tartandónak óhajtja azt, hogy a választói jog nagyarányú kiterjesztése ne vonja maga után a magyar államiség és nemzeti érdekek sérelmét.

Ezért állást foglal minden korlátozás nélküli általános, egyenlő és titkos választói jog megvalósításával szemben, amelyet különösen a mostani viszonyok között a nemzet létérdekeire nézve károsnak és sérelmesnek tart.

Cukrot kapnak a befőtthöz a haziaszonyok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Országos Közélelmezési Hivatal a következő körrendeletet adta ki:

Értesítem a polgármester urat, hogy a magánháztartások részére gyümölcskonzerválás és befőzés céljaira a kereskedelemügyi és pénzügyminiszter urakkal egyetértőleg bizonyos mennyiségű cukrot állapítottam meg, amelynek a törvényhatóságok között való szétosztására nézve a Cukorközpont útján egyidejűleg intézkedtem.

Felhívom ennél fogva a polgármester urat, hogy a Cukorközpont ily irányu megkeresésére haladéktalanul jelentse be a törvényhatóságok részére fenti célra szükséges cukormennyiséget és pedig olyképen, hogy csak a szeptember hó végéig terjedő időnyel vegye a szükséglet megállapításánál figyelembe, minthogy a még ezután telmerülő szükséglet az új gazdasági év cukorterméséből kell, hogy fedezetet nyerjen. Mivel pedig csak igen korlátozott cukormennyiség áll rendelkezésre, a bejelentésnél törvényhatóságának szükséglete a legredukáltabb mérvben jelentendő be.

A szóbanforgó cukormennyiség szétosztásával polgármester urat bizom meg, mivel kapcsolatban felhívom, hogy a rendelkezésére bocsajtható cukormennyiséget kellő ellenőrzés mellett ossza szét kizárólag azok között a háztartások között, amelyek a cukrot kétségkívül gyümölcsbeöntési célokra igénylik. Az egyes háztartások között való szétosztásnál legheyezebb volna a kiutalást bizonyos kiutaláshoz kötni, figyelembe véve a családtagok számát, éleviszonyaikat s az esetleg rendelkezésükre álló gyümölcskészleteket. Feltétlenül intézkedés

teendő arra nézve is, hogy a befőzések utáni időben megfelelő ellenőrzés gyakoroltassék az egyes háztartásokkal szemben arra nézve, vajjon a részükre kiutalt cukor tényleg befőzési célokra használtatott-e fel?

Akik ilyen cukorra reflektálnak, azok részére Exterde Kálmán báró levelezőlapokat nyomtatott, amelyek már esütörtökön kaphatók lesznek. A lapon olvasható kérdésekre választ kell írni, a kitöltött levelezőlapot a városháza kapusánál kell átadni.

Humor a világháboruban.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Páris. Az Havas-ügynökség jelenti: A montenegrói kormány, amelyet Miklós király 3 hónappal ezelőtt nevezett ki, följajánlotta lemondását.

Páris. A Temps értesülése szerint Miklós király üdvözlő táviratot küldött vejének a győzelmes olasz offenzíva alkalmából.

Zürich. Milanóból jelentik: Az olasz újságok nem igen helyeslik Ausztria felosztására vonatkozó dogmákat. Olaszország erélyes tiltakozását követelik. Szerintük Olaszország már erélyesen tiltakozott az Adriára irányuló nagy szerb propaganda ellen és még kevésbé nyugodhatik bele abba, hogy az osztrák államkötekekbe tartozó autonóm délszláv állam legyen a szomszéd. Mert a Dalmáciára vonatkozó olasz igényeknek sokkal több kilátásuk van a sikerre, ha megvalósulásukról csak az életre kell Szerbiával kell tárgyalni, mintha egy a központi hatalmak által támogatott új délszláv állammal kellene megalkudni.

Elcsapták az annexiót akaró főparancsnokot

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Stockholm. Hivatalos pétervári jelentések szerint az ideiglenes kormány Alexejev tábornokot rendelkezési állományba helyezte és helyére Bruszilov tábornokot nevezte ki főparancsnokká. Brusszilov utóda a délnyugati fronton Gurkó tábornok lesz. Alexejevet a front kiküldöttjeinek konferenciáján tett nyilatkozatai miatt távolították el állásától. A tábornok ugyanis kijelentette, hogy az annexiók és a hadikárpótlás nélkül való békekívánság utópisztikus frázisnál nem egyéb. Ezért a helsingforsi Izvesztia a legerősebben megtámadta és követelte azonnali elcsapatását, mert megbízatás nélkül illetéktelenül állapította meg a hadicélokot.

Pétervár. A Távirati-Ügynökség jelenti: Alexejev tábornokot az ideiglenes kormány rendelkezésére bocsájtották. A főparancsnokságot Brusszilov tábornok vette át, akinek helyét a délnyugati fronton Gurkó tábornok tölti be.

Stockholm. Feltűnést kelt Csernov orosz földművelésügyi miniszternek álláspontja a további hadviselés kérdésében. A külön béke kérdésében Csernov egy állásponton van minisztertársaival, azonban az eltérés az, hogy Csernov azt tartja, hogy Oroszország külön fegyverszünetet köthetne ellenfeleivel. Nincs kizárva, hogy ez a felfogás alkalmas arra, hogy a kormányban szakadás álljon be. Gorkij a szocialisták lapjában pálcát tör a Kerenszky és a Cseretelli kormány felett, mert békét prédikálnak és mégis offenzív politikát csinálnak. A Birseviya Wjedomosti abból az alkalomból, hogy a kormány két milliárd új papír rubelt akar kibocsájtani, megállapítja, hogy a kormány az

elő az alternatíva elé kerül, hogy vagy új kölcsönt kell felvenni, vagy papírpénzt kell kibocsátani. Miután a hadikölcsön nem sikerült, más kölcsönre pedig nincsen kedvező alkalom, nem marad más hátra, mint új papírpénzt kell kibocsájtani.

Basel. Harminchat orosz hadosztálynak Pétervárra érkezett küldöttsége megjelent a kormánynál és kijelentették, hogy a hadsereg elvárja a kormánytól, hogy mielőbb megkezdi a béketárgyalásokat.

Bern. A Journal de Geneve az oroszországi helyzetről szóló cikkében azt írja, hogy a Finnországban harcoló orosz csapatok között a forrongás, sőt némely helyen zendülés történt. Kerenszky a csapatok parancsnokainak azt táviratozta, hogy a zavargókat könyörtelenül le kell lőni. A lap azt mondja, hogy a sztrájkok Finnország iparos városaiban fenyegető jellegű öltetek.

Stockholm. Oroszországban egyre nagyobb a zürzavar és az anarchia. Különösen a városokban egyre jobban megveszendőbe a közbiztonság. Az üzleti köröket pánik fogta el. A kereskedők potom áron értékesítik áruikat, hogy a vagyoniukat biztonságba helyezték. Az ugynevezett szabadságkölcsön nagy kudarccal végződött.

Stockholm. Oroszországból óráról-órára válságosabb hírek érkeznek. A birodalom belső bomlása feltartóztatlanul halad előre. Attól tartanak, hogy már a jövő héten nagyobb területű országrészek elszakadnak és kikiáltják függetlenségüket. Ezt a döntő lépést különösen Ukrajnában és Finnországban fogják meghozni.

Horthy Miklós elmondja megsebesülését. Látogatás a Novara hőparancsnokánál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagybányai Horthy Miklóst Novara parancsnokát, felkereste egy újságíró Bädenban, a aki a hadüzenet első emlékezetes éjszakáján Velence álmát tépte szét, és most Otrantó felett az éjszakai Adrián új babérokat szerzett a magyar dicsőségnek. Május 15-én délelőtt eredményes és nagyszerű más teljesítmények után két óras kemény és válságos tusában, ahol a gépek gőzével és ágyuk szavával versenyt feszültek az izmok és idegek, nyílt csatát nyert a nemcsak számban, de egységében is tulnyomó erejű ellenséggel szemben.

— Most széles nagy karosszékeben nyitott ablaknál ül a volt udvari katona, künn a júniusi zápor a Kurpark tikkadt virágágyait veri friss életre, ablaka párkányain is egy cserép piros muskálly nyújtogatja magát az eső felé asztalán is virágcserepek, sok-sok virág és egy szép családi élet aggódó szeretetének minden jele.

A gránátszilánkok miatt, amelyeket csak később operálhatnak ki, nem mozdíthatja egyik lábát se, plédokkal letakarva, kötésben van mind a kettő, sorhajókapitányi fehér zubbonyán oldalt a német vaskereszt első osztálya feketéll, bal mellén meg egymás mellett a Lipót-rend, vaskorona-rend és a többi kitüntetések színes kis szalagjai.

— Hígyje el — mondja — nagyon jó hangulatban vagyok. Jobban is érzem magamat, mert most volt itt Bécsből Eiselsberg professzor, alaposan megvizsgált és csupa jó

kat mondott, pedig rosszakat is mondhatott volna. Szinte esodálatos, milyen szépen gyógyul a lábam, a csontok bámulatosan jól, majdnem egészen összeforrtak, igaz, hogy azóta szinte mozdulatlanul simulnak egymáshoz. Három szilánk, amelyek közül egy különösen nagy, még mindig benne van, de Eiselsberg azt mondta, hogy négy hét múlva, amikor a gyuladási folyamat mindegyik körül befejeződik, el lehet távolítani már ezeket is és súlyosabb következménye alig lesz a dolgoznak. Mind a két dobhártyám beszakadt, de az is szépen javul, ballütemen már egész jól hallok s amint látja, leperzselődött szemöldököm és hajam is szépen kinő.

— A Novara kórházat az órhajókkal való harc alatt lerombolta egy angol gránát, a dél-élti ütközet közben pedig egymás után több találat is éri a hajót. Kemény ütközet volt, nehéz órák, de mi maradtunk felül.

— A száguldó tűz újabb károkat okoz, egyszerre csak észrevesszük, vizet kezd veszíteni a kazán, a gépek is elromlanak. Egy gránát a fedélzet páncélját is beszakította, azt hisszük, ez sértette meg a kazánt, de megállapítani nem lehet, mert ha valaki le akar menni, nemcsak forró vízbe, futó tűzbe, gőzfelhők gomolyába kerül, de a lövedékek robbanó gáza is halálba fojtotta volna. Megpróbáltunk gázmaszkokkal, így sem lehetett lemenni az égő hajó gyomrába, ahová új veszedelemnek a víz is benyomult. A gépek megállnak, a Novara is megáll, de ágyuink tovább dolgoznak.

— Ekkor már a Saida jött segítségül, hogy elvontasson az ütközet színhelyéről, de ágyuink még mindig nem hallgatnak el. Egyszer csak látjuk, hogy az ellenséges flotta,

amely súlyos veszteségei dacára is még mindig erősebb a miénkél, a Quarto után szépen megfordul, feladja a harcot és menekül Brindisi felé... Körülbelül tizenkét kilométerre voltak tőlünk déli irányban, amikor tizenkét óra tájon feladták a küzdelmet. Nem sokkal később már észrevettük a Sant Georg füstjét, amelyik a mi támogatásukra kifutott. De mire odaért volna, az ellenség már rohant visszafelé Brindisinek.

— Persze több találat érte a parancsnoki hidat is; egyiknek sebesülésemet köszönhettem, az ott is tüzet okozott. Egy szilánk arcomat is érte. Közvetlenül itt a szemem alatt. Ez is csupa szerencse, már csak a nyoma látszik, pedig ha csak egy centiméterrel feljebb ér, már katasztrófális lett volna. Tele voltam én is égési sebbel. Első tiszttem elesett, a hajót át kellett adnom, a hordágyról csak az egész flotta feletti kommandót tarthattam meg.

— Apróbb epizódok? Csupa esodálatos éposztörredék, mindenki hős volt, nem is igen lehet neveket kiemelni, legfeljebb egy-két markáns esetet, ahogyan naplók és az emlékezet megrögzítette őket.

— Magyarok? Hát persze hogy vannak hajón, sok magyar van, nagyszerűek, ahogy mindenki minden elismerést megérdemel közülük.

Általános offenzívát a békéhez.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Zürich. A svájci politikai körök, amelyek entente táviratokban kapják értesüléseiket, úgy vélekednek, hogy a világháború augusztusban éri el tetőfokát, amikor a szövetségesek valamennyi hadserege utolsó offenzíváját fogja végrehajtani. Ebben állítólag az orosz hadsereg is részt fog venni, ugyszintén az olasz és a keleti is. A török hadszíntéren is döntő csatákra fog kerülni a sor. Entente körökben azt remélik, hogy ez az általános offenzíva, amelyben már amerikai csapatok közreműködését is várják, meg fogja hozni a kívánt sikert. Ezután megindulnak a béketárgyalások.

Stockholm. A német szocialistákkal tegnap kezdtek meg a tárgyalást. A holland és a skandináv kiküldöttekkel holnap fognak tárgyalni. A magyar kiküldöttek legnagyobb része már elutazott, ugyszintén a bolgárok is.

Genf. A Journal de Geneve azt írja, hogy a francia szocialista képviselő Ribot hallgatóságos beleegyezésével mégis el fognak menni Pétervárra.

Páris. A kamara titkos ülései a stockholmi konferencia ügyében, befejeződtek. A nyilvános útesen a kormányhoz intézett kérdések tárgyalását folytatták. A vita folyamán felvetődött a bizalmi kérdés és a kormánynak 453 szóval 55 ellenében bizalmat szavaztak.

Stockholm. A dán és skandináv bizottság valamennyi tagja megállapítja, hogy nagyon helyes és internacionális álláspont az, amelyet a magyar kiküldöttek képviselnek. Branting és Huysmans kijelentették, hogy el vannak ragadtatva a magyar kiküldötteknek az európai nivót is tulszárnyaló politikai értelmességüktől. Remélik, hogy ők fogják kiegyenlíteni és elsimítani a németek és franciák, a németek és angolok és az osztrákok és oroszok között levő súlyos ellentéteket.

Minden egyes jegyzés gyorsítja a békét.

Mozi a Kossuth-utcában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Egy háborús történet a Kossuth-utcán. Mozi-film, amelynek csak egyetlen hibája van, hogy erkölcsösen motivumok is közrejátszanak benne. Pompás címet is lehetne hozzá találni: például: A kiürült spájz bünre csábító hatalma, vagy az átváltozott cukor, esetleg: A póruljárt árdragító . . .

Bevezetés.

Könyök Péterné magánzórnő körülnézett a speizban s elesodálkozott azon, amit nem látott. Nem látott tudniillik semmit azokból a kedves dolgokból, amelyek egy képzeletbeli speiznak részei szoktak lenni. A befőttes üvegek nem nevetek le a polcokról s a füstölt kolbászok füzerei nem ingerkedtek az éhes tekintetekkel, a sarokban sem állott a fekete papírba gyömöszölt süveg-cukor s hiányzott a falhoz állított fehér zsák is a jóféle frissen őrölt buzaliszttal. Mindebből nem volt semmi látható — szóval Könyök Péterné étékamarája ama bizonyos koplaláshoz szokott templomi egérnek is éhinség-mezeje lehetett volna. Pedig Könyök Péterné szintén szokott enni s emlékeiben nem egyszer felmerült az emléke a fehér lisztből készült finom metélt tésztának. Csoda-e, ha nagy elhatározás fogamzott meg agyában: elhatározta, hogy mindenáron lisztet kerít.

Első felvonás.

Könyök Péterné elindult lisztfelfedező útjára, mert azt hallotta, hogy természetes sváb és sovány oláh asszonyok járnak a városban, akik liszttel megtömött tarisznyákban szállítják be Aradra a jóféle őrölt búzat. Házi-háza mennek s titokban adogatják el a kincset. Természetesen nem maximált áron. Akad olyan vevő is, aki két koronát megad egy kiló lisztért, sőt ha kell, többet is, csaknaggy legyen otthon bőszegesen. Az üzlet tehát kifizetődik. Könyök Péterné erre alapította a tervét. Ahig ért a Kossuth-utca-ra, midőn hirtelen megpillantott egy batyus oláh asszonyt.

— Mit árul lelkem? — kérdezte tőle.

— Semmit — felelt kurtán az asszony s nem akart szóba ereszkedni Könyök Péternével; de ez nem eresztette, csak sutogott tovább:

— Tőlem ne féljen, tudom én, hogy liszt van a zsákjában, de én megveszem jó pénzért . . .

— Nem eladó — pénzért!

— Hát miért adja, ha nem pénzért?

— Csak cukorért adom. Egy kiló liszt — fél kiló cukor . . .

— Ejnye-ejnye, hát mért nem szól mindjárt;

— Van talán a nagyságának cukorja?

— Persze, hogy van. Mennyi lisztje van a zsákban?

— Már csak három kiló.

— Akkor várjon itt egy percre s én kihozom a lakásomból a másfél kiló cukrot.

Második felvonás.

Könyök Péterné befordult a legközelebbi házközpontba, amely természetesen nem az övé volt s ahol nem is lakott soha. Körülnézett óvatosan, látán lehajolt az udvaron s egy hatalmas téglát felölve, keszkenőjébe csavarta. Azzal kilépett a kapun.

— Itt hozom a cukrot, szólta oda a lisztes asszonynak, csak addig várjon, míg a legközelebbi boltban leméretem. Ezzel be is ment a sarki kereskedésbe s ott szépen becsomagoltatta, átkötötte a téglát, szabályszerűen.

— No lelkem, itt a cukor, épen másfél kiló.

A lisztes asszony átadta a lisztet, Könyök Péterné pedig átadta a cukrot s ezzel elment. Pár pillanat múlva ehitte, mint a kámfor.

Az oláh árdragító néhány házzal odább bement a kapualjába s mert nem tudott ellentálan.

annak a gyönyörűségnek, hogy a cukort megtekintse: felbontotta a csomagot. Hirtelen megtörölte a szemét, talán káprázik: vörös cukor, sárga cukor, szent Eüzebia, milyen cukor ez? megkóstolja és — felordít. Téglá, téglá! kiabálja, az emberek összeszaladnak s ő mindenkinek mutogatja: — Nem cukor, téglá, liszt volt, cukor volt — téglá lett. Végre oda vetődik egy rendőr, aki előveszi a noteszt, kérdez: jegyez s az eljárás megindul . . .

Harmadik felvonás.

Most készül. A rendőrség készíti s egyelőre előtanulmányokat folytat abban a kérdésben, hogy — hogyan is hívják Könyök Péternét?

(Függöny.)

Eső és pénzeső.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Még egy hét van hátra, még egy hétig lehet hadikölcsönt jegyezni s e néhány nap meg fogja hozni a hatodik magyar hadikölcsön világraszóló sikerét, amelynek híre különösen ellenségeink körében kelt majd meglepetést. Látni fogják a magyarság példás összefogó erejét, céltudatos törekvését egy szebb jövőért és be kell látniok, hogy a magyar nép nemcsak a fronton, de otthon is helyt áll magáért.

A reménytelen szárazságnak vége szakadt. Az országból mindenhol sűrű esőzések híre érkezik és az egész magyar nép hálaírást zeng az idő kedvező fordulatáért, mely új reményeket táplál a szívekben s megacélozza kitartásunkat. Már a nagy szárazság, a kedvezőtlen jóslatokat rejtgető időjárás sem okoz aggodalmat, ma már mindenkinek csak egy vágya lehet: hozza meg a hadikölcsön is reményeink előfeltételeit.

Ezért pedig nemcsak sóvárogni, de cselekedni is kell! Mint az eső, oly jótékony hatású lesz az a pénzeső is, amelynek szintén le kell hullnia. Ez az eső nemcsak a földeket, de sóvárgásaink egész talaját megtermékenyíti s új, nagyszerű lehetőségek sarjadnak majd belőle.

Az aradi intézeteknél ma a következő jegyzések történtek:

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma 105.150 koronát jegyeztek. A mai jegyzések közt van: Kárpáti Janka 5000, Kárpáti Irénke 5000, Kárpáti Klárka 5000 korona. Az összes eddigi jegyzés: 4,868.100 korona.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál: Peregi Antal 4000, Varga János 3000, Danyilla János 2000, egyéb jegyzés 7600. Az összes jegyzés eddig: 1,594.000 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál ma 35.700 koronát jegyeztek. És pedig: Naethnébel Gyuláné 5000, Borsos László 4000, Máday Margit 2000, Czira Jenő 2000, J. S. 2000, Klein Izabella 1000, egyéb jegyzés 19.700 korona. A jegyzések végösszege ma délig 892.100 korona.

A „Magyarországi Munkások Rokkantsági Nyugdíjgyűlése” a vele összekötöttségben levő 8 nagyobb fővárosi bank útján 3%, millió korona hadikölcsönt jegyzett. Ezzel eddigi hadikölcsön jegyzése 16 millió koronára emelkedett. A humanus célokat szolgáló egyesület 1903-tól kezdve 9%, millió koronát meghaladó összeget fizetett ki alapsabályszerű rokkant, árva s özvegy segélyekre. Segélyezett rokkantjainak száma 5287, az árváké 1480. A rendes tagok száma 207 ezer. Törzsvagyona 15,866.000 korona volt március végén. Az egyesület évi 10 ezer korona államszegélyben részesül. A tagok 10 évi tagság után bekövetkezett rokkantság esetén a behizetett heti 30—34—40 filléres tagdí-

jak eiben heti 8 korona 40 fillér, 9 korona 80 fillér, illetve 11 korona 90 fillér rokkantszegély élvezetébe jutnak, az igényjogosult tag árvái pedig 14 éves koruk betöltéséig árvasegélyt kapnak.

Anarchia Oroszországban.

(Saját tudósítók teleteljesítése.)

Milanó. A Corriere della Sera pétervári tudósítója jelenti lapjának, hogy az orosz khaosz mindig teljesebb lesz. Attól lehet tartani, hogy a hadsereg teljes széttűlés és bomlás útjára tér át.

Basel. A Baseler Nachrichten stockholmi jelentése szerint Péterváron általános sztrájk tört ki, amely tulhatalma az eddigi keretet és teljesen anarchista jellegűt ölt.

Malmó. A katonák és a munkások tanácsa rendszeres hadjáratot tervez az anarchista mozgalommal szemben. Az anarchisták Péterváron, Moszkvában, Jenisaiban, sőt Minszkben is egész sor terrorisztikus cselekményt követek el. Péterváron elfogták a katonák és a munkások tanácsának három tagját és tuszokként elvitték az anarchisták hadiszállítására egy kolostorba, ahol elrejtették őket. Protopopovot is, a köztársasági párt vezetőjét is elfogták. Nagyobb katonai csapatot rendeltek ki ellenük, amely lefegyverozte őket és a fogságban lévőket kiszabadította.

Stockholm. Az Utro Rosszi jelentése szerint az Oroszországnak szóló japán hadseregszállítások egy idő óta teljesen megszűntek. Szibérián át eddig sűrűn követték egymást a fegyver és munició szállítmányok, amelyek most néhány nap óta teljesen elmaradtak. Az orosz kormány kérdésére Tokióból azt a választ kapták, hogy Japán nem szállíthat hadianyagot, mert elsősorban a saját szükségletét kell fedeznie.

Berliniek egy heti élelmiszere

— Saját tudósítók teleteljesítése. —

Az e heti élelmiszer adagok Nagy-Berlin összes helységeiben egyenlő elosztásban a következők:

1600 gram kenyér, 500 gram hus (ebből 250 gram mérsékelt áron, hatósági hus-jegy eiben), 5 font burgonya, 50 gram vaj s 30 gram margarin.

Scharlottenburg:

125 gram árpakása, 100 gram hering, vagy szardínia ecetben, 100 gram buzadara, 2 darab leves kocka, 1 font savanyu fejes káposzta, 1 font savanyu répa káposzta, 3 tojás, marméz, vagy déligyümölcs-marmelád. Gyermekeknek 115 gram buzadara többlet és jegy nélkül egy font szárított főzelék.

Wilmsdorf:

3 tojás, 375 gram cukor, 1 csomag szacharin (25 pfennig), 150 gram csontleves (45 pfennig), 3 és fél font kenyérpótló (márka 230), 1 font marméz, 1 és fél font déligyümölcs-marmelád, 1 font ételszirup, 25 gram ételolaj (90 pfennig), 65 éven felüli lakosoknak ezenfelül: 1 két fontos doboz tej (márka 110).

Friedenau:

75 gram szirup, egynegyed font marmelád, egynegyed font burgonyaliszt, vagy száraz tészta, vagy szágó és egy csontleves kocka, egy fél font dara, később: savanyu uborka, só, szárított főzelék, friss hal, hering, hus erőleves dobozokban, sózott juhhus, fűszerek.

Steglitz:

Egy nyolcad font szágó, vagy dara, egy nyolcad font leves preparáció, 3 tojás.

Korai volt az öröm Olaszországban.

— A megerősödött Itália elérhetetlen vágyai. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Károly király mélyen átértett köszönetét és büszke megelégedését fejezte ki abban a gyönyörű napiparancsban, amelyet az Isonzó hadsereghez intézett abból az alkalomból, hogy a tizedik isonzói esata láthatólag pihenőhöz jutott. A vezérkar főnökének hivatalos jelentése felsorolja azokat a nagy eredményeket, amelyeket hős csapataink elérték, rámutat arra az óriási veszteségre, melyet az olaszok emberfeletti erőfeszítések után az előre kikürtölt és elképzelt diadalmak helyét szenvedtek. A vezérkar főnöke egyszerű, lapidáris szavakkal csak annyit jegyez meg, hogy annak a száznyolevanezer olasz hősnak elvesztése, aminek az árán a Kuk hegyet és romhalmazzá lőtt Jamiámo községet elfoglalták, nem teszi értetthetővé azt a dialal ujjongást, amely Olaszországot a háboru megüzénésének második évforduló napján eitöktötte. Az olasz nép komolyan akarja a háborut, ki akarja erőszakolni a győzelmet s ez a tudat még nagyobb tiszteletre és bámulatra készít bennünket a mi hadseregünkkel szemben, amely a nagyszerűen felkészült, hatalmas erejű ellenség minden akaratát megghusítja. A népeknek egymásról sokszor téves, a valóságnak meg nem felelő képzeleik és véleményeik vannak. Semmiféle bizonyítja ezt élénkebben, mint az a vélemény, amelyet az olasz népről társadalmi, pénzügyi viszonyaikról hosszú időn keresztül tápláltunk. Pedig ósrégi igazság az, hogy ellenfeleinket nem szabad lebecsülni, a velük való mérkőzésnek egyik legnagyobb tegyvere képességeiknek teljes mértékben való értékelése. Az báró vezérkari főnök tegnapi jelentése megmutatja azt a nagy erőt, amelyet nekünk meg kell törnünk.

Egy svájci diplomata a háboruban megerősödött olasz népről rendkívül érdekes és nagyértékű fejtegetéseket bocsátott ki a semleges Svájc egyik előkelő újságjának hasábjain. Ezeknek a fejtegetéseknek az értékét éppen az adja meg, hogy az illető újság német nyelven jelenik meg és semlegessége mellett is sokkal közelebb áll a német kultúrához, mint a frank nemzetek művelődéséhez.

Ha a semleges országok újságjait olvassa az ember, azt hinné, hogy a hadviselő nemzetek elérték teljesítőképeségeiknek határához. Hogy ez a tétel hamis, az olasz nép példája igazolja. Mit mondanak ezek a lapok, amelyek távol a harcoló hadseregektől és a vezető nemzetektől, a viszonyokat pontosan ismerni vélik, ahhoz az ünnepséghöz, amely Rómában s egész Olaszországban május 24-én a hadüzenet második évfordulóján fellángolt? Csak nem hiszik talán, hogy ez az egész népet átfogó lelkesedés felülről megrendelt és hivatalos sürgönyök által mesterségesen inszenizált színjáték volt? Ugyanaz a kép tárult a szemléltető elé e napon mint 1915. május 24-én, midőn a római nép a háborura való akaratának olyan határozott kifejezést adott.

— Már korán reggel három színű zászlóerdő lobogott Róma fölött és délután az egész város kiömlött a Piazza del Popolara s a körültekvő utcákra s onnan indult a korzóra órák hosszágig tartó menetben, felvirágozva, zászlódiszben a Kapitolumhoz. Gyermekek, asszonyok, öregek, diákok, munkások, a kapott sebeket eltakaró érdemrenddel mellükön: a katonák dalokat énekelve, a felébredt Olaszországot dicsőítve, örömmámorban uszva vonultak a királyi palota elé.

— A kételkedő természetűek azt fogják felhozni e lelkesedéssel szemben, hogy a római május vérforraló forrósága tüzelte fel a könnyen hevülő olaszok szívet. De nincs igazuk, mert két évi háboru után, amely alatt még most is szenved a nép, csak annak a nemzetnek van kedve lelkesedni, amely ismeri értékét és csak győzelem útján akar békéhez eljutni. Az a képzet, amelyet egyik nép a másiktól alkotott, rendszeren egynéhány évtizeddel a mai állapot előtt keletkezett, így nem lehet csodálni, ha a háboru kitörése előtt a mai Olaszországot a Crispi Olaszországgal tévesztették össze.

— Az az átváltozás, amelyen Olaszország az utolsó két évtized alatt keresztül ment, s különösen, amelyen az utolsó években átesett, kettős: morális és gazdasági. Morális: mert az olasz nép, miután politikai egységét megnyerte s ennek pénzügyi, gazdasági állapotait átszenvette, a mai időkben megtalálta önmagát. A benne rejlő energiák teljes kifejlésre találtak. Az olasz nép komolyabb, doigosabb, de egyszersmind öntudatosabb és energikusabb is lett. Ez a változás maga után hozta a gazdasági viszonyok változását is s csak össze kell hasonlítaniunk az 1870-ből való Itáliát a mai Olaszországgal s a gyors fejlődést tekintve bátran az Egyesült Államok és Japán mellé állíthatjuk.

— A háboru ezt az átváltozást a távolálók előtt is bizonyossá tette. Megmutatta, hogy az olasz nép érett arra, hogy ne csak nagy politikai célokat tűzzön ki maga elé, hanem azokat meg is valósítsa. Almaik, terveik, vágyaik a néplelek mélyén gyökeredznek és pedig kiirthatatlanul. Trieszt utáni vágyuk annyira közismert, hogy közmondásaikban telitalálhatjuk ezt. Ha egy olaszt ma megkérdezzük, akarja-e a békét, gondolkodás nélkül fogja felelni: — igen, de csak a győzelem után.

— Es amint a háboru az olasz nép új szellemét megmutatta, megmutatta egyszersmint ipari téren, hogy mily óriási ellenálló képességgel rendelkezik a hajdan kissé lebecsült nép. Az olasz hadsereg organizációja, ennek eredményei, felkészültsége olyan teljesítményeket tárnak fel előttünk, amely bátran odaállítható az angol hadsereget megteremtő energia mellé. Ami az ország gazdasági ellenálló erejét illeti, megnyilatkozik abban, hogy Olaszország, melynek saját szükségletére sincs elegendő gabonatermése, nincs vasa és szene, ezekben a dolgokban jobban áll ma, mint a legtöbb semleges ország. És nem jellemző-e, hogy az olasz kormány már most a háboru alatt merészeltette, hogy az adófizetőkkel megizletesse az egész pénzügyi felelősséget azért, mert ez háborut akart, míg például Németországban politikai oktalanságnak és veszedelennek mondták a háboru alatt erélyes adópolitikát inaurálni. Jóllehet egyetlen népnek sincs annyi adóterhe, mint az olasznak, még sem hangzott el az olasz kamarában a kormány politikája ellen egyetlen tiltakozó szó sem, amely a háboru adósságainak ilyen módon való realizálását kárhoztatta volna. A német konzervatívek, amint ismeretes, kevésbé altruisztikusan gondolkodtak.

Ennélfogva nem csodálatraméltó, ha a harmadik háborus év sem riasztja az olasz népet, sőt az orosz forradalom lejátszódott eseményei sem vették el kedvüket a háboru folytatásától, ami csak azt bizonyítja, hogy erejük tudatában vannak. Ezért nem csodálkozhatik senki, hogy a háboru évfordulóját ujjongva ünnepezték, mert a háboru győzedelmes befejezésétől nemzeti

reorganizációjuk teljesedését várják s talán egyebet is: a körülöttük élő népek becsülését s az olasz nép erejének tiszteletét.

Igy végződik a semleges diplomata újságró cikke, melyet azért tartunk mindenképpen érdekesnek, mert az olaszokról való véleményünket nagyban befolyásolhatja. Már pedig ellen-ségeink teljes megismerése a benne rejlő erők tekintetbe vevése csak erősbítheti a mi hitünket a győzelemhez s kizárja a meglepetéseket. Ha tudjuk azt, hogy Olaszország milyén ellenálló képességgel rendelkezik s ismerjük az olasz nép hangulatát, sokkal többet érünk el ezzel, mint a könnyű száju kicsinyléssel és méltányolni tudjuk azt az óriási sikert, amelyet a tizedik Isonzó-esata jelent, a mi nagyszerű hadseregünk történetében.

TORVÉNYKEZÉS.

Elmaradt ítélethirdetés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi kir. törvényszék Mészáros Dániel elnöke alatt álló polgári tanácsa az elmúlt héten megtartott főtárgyaláson, — mint az Aradi Közlöny jelentette, — ma reggel 9 órára tűzte ki az ítélethirdetést az Aradi Első Takarékpénztárnak az év februári közgyűlési határozata ellen beadott felebbezés tárgyában. Ma a felperesek képviselője Köpfi János dr. és Nagy Sándor dr. alperesi képviselő, valamint ismét nagyszámban megjelent érdeklődő közönség jelenlétében, Mészáros Daniel tanácselnök ítélet helyett a bíróságnak a bizonyítás kiegészítését elrendelő határozatát olvasta föl. Eszerint négy pontra nézve rendelik el a bizonyítást és pedig úgy: Tagányi Sándor dr. valamint Martos Ferenc beadott keresetere vonatkozólag arra nézve: hogy 1. A közgyűlés előtti napnak déli 12 órájáig a részvényesek letétbe helyezték-e részvényeiket, még ha idegen részvények voltak is azok? 2. Azon a közgyűlésen felperes jelen volt-e, amikor ki-mondották, hogy a mindenkori vezérigazgatót az igazgatóságba delegálják és ha igen, hogyan szavazott? — 3. Felhívja alperesi képviselőt a bíróság, hogy a részvényeket bejelentő intézetek neveit jelentse be. Martos Ferenc keresetere vonatkozólag még egy pontban rendelték el a bizonyítást és pedig arra nézve, hogy a mérleg megtámadására szolgáló bizonyítékát terjessze be.

A tárgyalás folytatása és ítélethirdetés, — most már véglegesen, — július 7-én lesz.

§ **Mogszűntetett sajtóper.** A most folyó esküdtbírói ciklusban holnap, 7-ére volt kitűzve Bedő Bendegúz, volt aradi és jelenleg temesvári vasuti ellenőr által Bedeus Károly báró ellen sajtóvétség miatt indított sajtóper tárgyalása. Mivel azonban Bedő ezt a panaszát az utolsó pillanatban visszavonta, azért elmarad ez érdekesnek ígérkezett ügy.

§ **A gyujtogató.** Steiner Mayer jószáshelyi vendéglős bűnügyében, aki ellen gyujtogatásra való fölbujtás miatt emelt vádat az ügyész, ma folytatta a főtárgyalást az aradi törvényszék mint esküdtbírói bíróság. A tárgyalás ma reggel 9-től délután 6 óráig tartott, kihallgatták a hátralevő tanukat és ezzel a bizonyítási eljárást teljesen befejezték. Holnap délelőtt már a perbeszédre fog kerülni a sor. Ítélet délután 2 órára várható.

Jegyezzünk hadikölcsönt, mert ezzel hazafias kötelességet teljesítünk és fölös pénzünket jó kamatozással, feltétlen biztonsággal elhelyezhetjük.

Jókedvű a lezuhant pilóta-hadnagy.

— „Valaki meglazította az emelő kormányt“.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mai számában megírta az Aradi Közlöny Szabó László hadnagynak, az aradi Flieger-Abteilung derék pilótájának szerencsére nem tragikus végződésű temesvári katasztrófáját. A szerencsétlenül járt repülőtestet a temesvári helyőrségi kórházból ma reggel Aradra hozták a lyceumi hadikórházba. Az Aradi Közlöny munkatársa fölkereste őt, hogy megkérdezze tőle balesetének hiteles részleteit.

Szabó hadnagy rózsás jókedvben, a kert magas fűvében heverészve fogadta munkatársunkat. Az arcán kisebb zuzódások vannak, a jobblábát, — amely eltört, — gondosan sinnek közé tették, fehér fásliba csavarták, de még ezen keresztül is átlátszik egy tenyérnyi nagyságú véraláfutásnak szederjes foltja. Mind ez azonban nem alterálja az ifjú pilótatiszt jókedvét. Modorában megmaradt az aktivoknak bájos, betegséggel, halállal packázni látszó hetykesége, változatlan a nyugodt kedélyesége és semmi fájdalmat nem mutat, bár valószínűleg erősen szenved.

— Szeretnék a korzón sétálni! — mondja mindjárt a meleg, baráti kézszorítás után. — De holnap beszélek is az orvosokkal, hogy legalább házi kezelésre eresszenek haza. Ot napnál tovább semmiesetre sem maradok a kórházban...

Megjegyzendő, hogy Szabó László hadnagynak folyógyulása után a harcterre kell kimennie. Ez a körülmény annál, szebbé teszi türelmetlenségét az ápolás alatt. Balesetének okáról és körülményeiről a következőket mondja:

— Kuncz hadnaggyal és Hermann Leó Flieger önkéntessel indultam át Temesvárra, jól kipróbált Albatros gépemen. Szerencsésen meg is érkezünk az ottani repülőterre. Leszállásunk alkalmával nagy közönség vett körül bennünket. Nézték, csodálták a gépet, babraltak rajta. Valószínűleg ekkor valaki hozzányúlt az emelő kormánykerékhez és meglazította azt. Csak így tudom elképzelni annak okát, hogy mikor a hazautazáshoz fölemelkedtünk és még olyan alacsonyan szállottunk, hogy a téren levő akácfaakat ki kellett volna kerülnöm: az emelő kormánykerék fölmondta a szolgálatot. Föltartóztathatatlanul nekivágtunk a fáknak. A gép két szárnya levált, a törzs, amelyben ültünk, lezuhant, szegény vézna akácfaakat is alaposan megrongáltuk...

— Ekkor én elveszítettem az eszméletemet. Csak a szanitéc-autón tértem magamhoz, ameyen a helyőrségi kórházba szállítottak. Ma reggel pedig kérésemre idehoztak Aradra...

Lógózós, liba és a két koronás fagyalt.

Egy aradi ember keservei. — Pannaszos levél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az alább következő sorokat egy aradi szenvedő polgár juttatta el hozzánk. Leírja e levélben súlyos keserveit, azokat a szenvedéseket, amelyek speciálisan aradi jellegűek, mert másutt, mint ebben a városban végig sem élhetők. De minden kommentár nélkül álljon itt az aradi ur levele, amely szebben beszél a leg-hiresebb népszónoknál és jobban sir, mint a világ legdrágább hegedűje. A keservlevél így hangzik:

— A városnak a vasut felé eső részén lakom, igen tisztelt szerkesztő ur és a gőzlóvonaton szoktam megteenni az utat a lakásomtól a piacig, vagy a hivatalig és vissza. Minden nap kénytelen vagyok a Hortobágyhoz címzett köszén szagu kis vasut ringató zenéjét a gyomromban érezni, mert tetszik tudni, igen kőverre hizlalt engem a jó isten és a gyaloglás nem fekszik a természetemben. A kis vasut annyi mérget csepegtetett belém, hogy egy hónapi használat után bátran nyithattam volna patikát, annyi mérge gyülemlt bennem össze. A keservem ott kezdődik, hogy minden nap legalább tizenkettő, uszkve 16 percet kell várnom a vasutól jövő gőzvonatkára. Aprehendáló megjegyzéseimre a kalauzok és a mozdonyvezetők, akik a keleti expressz alkalmazottainak képzelik magukat, mindig tudnak megnyugtató választ adni. Hol az érkező vonatra kellett várniok a vasutnál, hol az ellenvonat késése akadályozta meg pontos indulásukat, hol esőrepedés történt, hol feldagadt valamelyik mozdony tyukszeme, hol a köszén kalóriája nem volt megfelelő. A kifogások közül természetesen mind megcáfolható, mert hiszen köztudomású, hogy kis vasutat még sohasem kapott az Aradra berobogott vonatok utasai. A szenvedések sorozata a kalauzzal való érintkezésnél folytatódik. A kalauznak

tudniillik soha sincs aprópénze és ha a tizenkét filléres jegyért husz fillért adok oda, akkor a nyole fillért „nincs aprópénzem“ felkiáltással magánál felejt.

— Amikor az ember a piacnál leszáll a kehes gőzparipáról, akkor már tele van kesefüséggel és dühvel. Ezt persze tetézik a piaci állapotok. Képzeld szerkesztő ur, ma reggel is mi történt velem. A Szabadság-tér sarkán egy falusi néni egy pár libaért, amelynek 13 kilogramm volt a súlya, 170 koronát követelt egy kofától. Én a szem- és fültanu, a rendőr nevét suttogtam el. Ettől az asszony olyan méregbe rohant, hogy szélvész módjára tünt el és engem magamra hagyott álmélkodásommal és rettenetes átkainak csoportozatával. Kiátkozott a levegőből, amiért rendőrt mertem emlegetni, hogy ő a libát élősulyban 13 koronáért szeretta volna eladni. Ez is igazolja tisztelt szerkesztőség, hogy a rettenetes piaci állapotokat a rendőrség erélytelensége okozza, mert ha a rendőrök jól teljesítenék kötelességüket, akkor a piaci uzsorások nem mernének garázdálkodni.

— Néhány órai piaci szenvedés után, átlizzadva és felizgulva, betértem az egyik legforgalmasabb kávéházba, hogy dühömet fagyaltba fojtsam. Vissza emlékeztem ama boldog időkre, amikor egy snitt fagyaltot 20 fillérért árusítottak és nagy elszántsággal két snitt vanília fagyaltot rendeltem. Szerencse, hogy az árát elfogyasztás előtt nem közölték velem, mert akkor valószínűleg a fagyalt valakinek a feje és közöttem légi táncot járt volna. Csak elfogyasztás után mondták meg, hogy a két szelet fagyaltért két koronát kell fizetnem. Miért nem kérdezi meg a rendőrség ettől a kávéháztól, hogy amikor a fagyaltéhoz szükséges cukor, só, jég, tej ára maximálva van, miért kell egy szelet fagyaltért egy koronát kipréselni belőlünk. Én már meg is találtam rá a választ. E nélkül a kávéháztulajdonos vasárnap este nem tudna csupán fagyaltból 700 korona bevételt felmutatni. Szerkesztő urnak tisztelettel egy felforr és lehűt hiva.

Letartóztatott menekült családok.

Zsebtolvaj banda az aradi rendőrségen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi rendőrség fogdájának pár nap óta egy országos hírű vendége van. A múlt hét végén Rédl János detektív a vasuti állomáson egy notórius zsebtolvajt fogott el, aki csak pár nappal ezelőtt tette át Aradra székhelyét. Ma már kézrekerítették bűntársait is, akiket holnap elszállítanak Budapestre.

Rédl János szombaton ügyeletet teljesített a vasuti állomáson. Az állomás helyiségeinek körülsétálása közben épen akkor ért a másodosztályú váróterembe, amikor ott egy elegánsan öltözött magas fiatalember egy nő retiküljét igyekezett észrevétlenül kifosztani. A detektív szemmel kísért a fiatalembert, aki bement a vasuti étterembe s egy nőismerősehez csatlakozott. Itt igazolásra szólította fel, aki a legnagyobb nyugalommal katonai okmányokkal akarta igazolni magát. A detektív nem elégedett meg ezzel, hanem bekísérte az őrsobába s átkutatta a zsebeit. Egész halmaz katonai igazolványt talált nála különböző nevekre kiállítva. Több pénztárcát és pénzt is talált a detektív a fiatalember zsebeiben. A detektív a fiatalembert bekísérte a rendőrségre, ahol megállapították, hogy Weisz Dezsőnek hívják s a katonaságtól való szökés és több lopás miatt körözik.

Weisz beismerte, hogy megkísérelte a tolvajlást, de mást nem akart mondani. Így aztán megindult a nyomozás, hogy megállapítsák: mióta működik a zsebtolvaj Aradon és hogy vannak-e bűntársai.

A nyomozás hamarosan kiderítette, hogy Weisz Dezső a Bercsényi-utca egyik házában lakott két erdélyi menekült családnál, akik szintén csak pár napja laknak itt. A detektívek házkutatást tartottak s feltűnően sok olyan holmit találtak, amik csakis lopásokból kerülhettek elő. Az ágy alól pedig egy jól öltözött fiatalembert húztak elő, akiről kiderült, hogy Aszódi Jenő 26 éves rovtomultu volt gombkötő segéd, akit mint katonaszökevényt hónapok óta köröznek. Erre előállították a két családot a rendőrségre Aszódival együtt és azóta mindnyájan itt várják további sorsukat. A rendőrség megállapította, hogy Weisz Dezső, Aszódi és a két menekült család, a melyeknek csakis nőtagjai vannak, pár hónapja működnek együtt. A két fiatalember követte el a zsebtolvajlásokat, a nők pedig úgynevezett falazók voltak. A társaságnak egyik tagja egy esinos, jötermetű fiatal leány, akinek különösen nagy szerepe volt az elkövetett bűnesetekben. Többnyire vasuti állomások környékén követték el a zsebmetszéseket. Mikor beszállások voltak, a tolakodók közé vegyültek, a fiatal leány a kiszemelt férfialdozatot flörtöléssel lefogalta, addig a társa végrehajtotta operációját. Az elvett tárgyat ez nyomban átadta a mögötte álló másik társának, esetleg társnőjének, úgy hogyha bajba került volna, szívesen vetette volna magát alá kutatásnak. Weisz Dezső országosan ismert notórius zsebtolvaj, aki mindössze 35 éves s eddig tíz évet töltött különböző fegyházban. Olaszországban nagyobb szabásu tolvajlásért 3 és fél évi szigorú fegyházat kapott. Ezenkívül Budapesten és Magyarországon majdnem valamennyi nagyobb városában szintén ült. Aszódi Jenő csak rövid pár hónappal ezelőtt kezdett bele a mester-ségbe.

A rendőrség telefonon értesítette a fővárosi államrendőrséget letartóztatásukról, s a budapesti rendőrfőkapitányság ma táviratban arra

kérte a rendőrséget, hogy a két zsebtolvajt egyik legközelebbi vonattal szállítsák fel Budapestre. Az bizonyos, hogy ott is hasonló bűneseteket követtek el. A velük együtt letartóztatott két erdélyi családot Berecz Ferenc

rendőrkapitány, a bűnügyi osztály főnöke, aki a nyomozásnak irányítója volt, egyelőre szintén fogva tartja, hogy megállapítsák, mennyiben vették ki annak tagjai részüket a tolvajlásokból.

mérkőzéskor. A két tiszti csapat urnapi mérkőzése délután pontban 5 órakor kezdődik; a katonazenekar 4 órától kezdődőleg hangversenyez a sporttelepen. Jegyek Bloch H. és Maidt Emil cégeknél válthatók előre.

Csak a Rotschild ehetik húst Londonban.

— Belépti díjak a vendéglőbe. —

— Saját tudósítók teletjelentése. —

Zürich. Hagából ide érkezett jelentések szerint Irországban kiütött az éhínség. A múlt hetekben az éhínségnek több ember esett áldozatai. Angliában a hangulat izgatott.

Hága. Nagy az elkeseredés az udvar köreiben az éhínség következtében mutatkozó jelenségek miatt Lloyd George ellen. Egy semleges diplomata, aki most tért vissza Angliából és bucsukihallgatáson volt György királynál, a következőben számol be arról az ijedelemről, amelyet az éhség gondolata és lehetősége kelt Londonban.

— A német tengeralattjáró harc lehetővé tette honfitársainak a semleges svájciaknak, hogy visszatérjenek az európai kontinensre. — Eddig a semlegeseket mindenféle semmitmondó ürügygel visszatartották Angliában, most azonban szívesen látják, ha elmennek. Így történt, hogy például az egyik legelőkelőbb angol nagy szállodának, amely a Britis Múzeum és az University College közt fekszik, a vezetője kénytelen volt távozni, de örült, hogy távozhatott.

Ez a szálloda ugyanis a legelőkelőbb helyiségek közé tartozik és mégsem tudott megfelelő élelmiszerről gondoskodni, úgy, hogy a legkínosabb jelenetek játszódtak le az üzletben. Naponta 1400 ember ellátásáról kellett gondoskodnia és abban a pillanatban, amikor az angol kormány kiadta azt a jelszót, hogy a semlegesek hazamehetnek, mert minden áron takarékoskodni kell, a szállodás bezárta az üzletét, csomagolt és örült, hogy ütött a megváltás órája. Franciaországon jött keresztül és ott is rendkívüli dolgokat tapasztalt, de össze sem lehet hasonlítani azzal a szörnyű helyzettel a francia viszonyokat, amelybe London jutott ugyszólván máról holnapra.

Február első napjaiban valóságos pánik tört ki az angol főváros lakossága közt, mikor megtudták, hogy a tengeralattjáró harc kielestedett, mert mindenki azt mondta, hogy Angliát körül veszik. hajókkal és kiéheztetik. Az izgalom oly fokú lett, hogy a kormány nem tudott már más eszközhöz fordulni és kijelentette, hogy egyszerű német blöffről van szó. Csak február 4-én tért vissza a normális hangulat, csak ekkor jutott nyilvánosságra, hogy Amerika szakított Németországgal. Ekkor meg az a vélemény terjedt el, hogy Németország néhány nap múlva a földre lesz sújtva. Az előre látók ugyan nem hitték ezt el és rögtön megkezdtek az élelmiszerek felhalmozását. Az ember úgy érezte, mintha a lakosság előkészületet tenne arra az eshetőségre, hogy London körülzárt várrá lehet. Igen előkelő emberek ismerték be, hogy Anglia csak május végéig van ellátva, hogy júniusban már egyáltalában nem lesz élelmiszer. Ez ugyan nem valószínű, de az bizonyos, hogy nincs olyan angol miniszter, aki megtudná mondani, hogy miként fog Anglia kitarítani az új aratásig.

Noha eltendelték, hogy a vendéglőkben felényire kell az adagokat leszállítani, mégsem volt elégséges élelem, úgy, hogy április 16-án a vendégek felét már el kellett küldeni, ami a

legrettenetesebb jelenetekre vezetett. Bevezették a jegyrendszert, de csak törzsvendégek éhezhettek eme jegyek ellenében. Ezta vendéglői személyzet nagyszerűen kihasználta a maga részére és a főnököknek tünni kellett a visszaéléseket, mert különben otthagyták volna alkalmazottaik az állásaikat. Nem volt az sem ritkaság, hogy egyik-másik vendég 10—20 silinget fizetett beléptidíjjal, hogy beléphessen az étterembe. Ez a rendszer Londonban husvétkor már valósággal polgárjogot nyert. Azonban mindez nem használt. Április végén láttuk, hogy május elsején már nem tudunk enni adni. Mégjobban leszállítottuk az adagokat és még kevesebb vendéget szolgáltunk ki, ennek az lett a következménye, hogy otthagya a személyzet az üzletet és a vendégek beverték a fényes éttermek ablakait. Verekedések keletkeztek pincérek, pincérnők, szakácsnők, házi szolgák, sőt még a kocsisok között is, mert egyik sem akarta elveszteni a vendégét, a vendégek beleavatkoztak a verekedésbe és megtörtént, hogy április 29-én az étteremben lázadás tört ki, amelynek nem használt sem a rendőrség közbelépése, sem pedig a könyörgés.

Ugy vetettünk véget ennek a tarthatatlan helyzetnek, hogy miután a kormány semmit sem tudott tenni annak javítására, május elseje és 8-ika közt közös megállapodás szerint a kisebb vendéglők egyszerűen bezártak. Ennek következtében a nagyobb üzletek ugyan jutottak élelmiszerekhez, azonban az üzletek, bejárata előtt rendőrségnek kellett állnia, hogy a tömeget visszatartsa. Verekedés, veszekedés volt napirenden, mondhatom, hogy az angol férfiak a gyomorkérdésben mutatták meg eredendő brutalitásukat, mert megtörtént, hogy igen előkelő hölgyeket valósággal összetiportak, amikor beakartak jutni egy-egy étterembe. Igen sok vendég véres fejjel és összetépett ruhákkal ült le az asztalhoz. Burgonyánk már április 15 óta egyáltalán nem volt, legutóbb pedig már két ujni szélességű kenyérszeleteket tudunk csak adni. A legelőkelőbb vendéglőben is a vendég nem kap mást, mint levest és halat. Igazán el lehet mondani, hogy csak Rotschild ehetik húst. Hiába panaszkodik a vendég, hogy éhesebben kelt fel, mint ahogy az asztalhoz ült, nem lehet rajta segíteni. A hangulat igen rossz és azt hiszik, hogy a kormányintézkedések az okai annak, hogy ezek az állapotok bekövetkeztek.

SPORT.

+ A harminchármas játékosoknál football-mérkőzés. Két idegen nemzet fiatal állanak egymással szemben Urnapján délután, hogy nemes tornában összemérjék erejüket. Kétszeresen érdekesnek ígérkezik ez a sportesemény, a 11. és 33. gyalogezredek tiszti csapatainak football-mérkőzése. Az urnapi football mérkőzés a sporton kívül humánus, nemes célt is szolgál: a mérkőzés jövedelme ezuttal is a 33. gyalogezred rokkant alapjának jut. Minden remény meg van arra, hogy Arad publikuma épen olyan nagy érdeklődést fog az urnapi mérkőzés iránt is tanúsítani, mint az előbbi

Titokzatos vendégek a kulturpalotában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi sajtó tudvalevőleg heteken keresztül foglalkozott azzal a feltűnő szándékkal, amely az aradi kulturpalota legérdekesebb festményeinek Aradról való elszállítására irányult. Illetékes helyen úgy magyarázták ezt a törekvést, hogy a kormány a vidéki kulturintézmények számára juttatott örökbecsű alkotásokat időnkint egyik helyről a másikra vándoroltatja. Ezt a naiv és átlátszó kifogást azonban a közvélemény nem tudta akceptálni és úgy a közvéleményben, mint a kulturpalota felügyelő bizottságában megnyilvánult az a vélemény, hogy voltaképpen más célért akarnak a közművelődési palota falain belül helyet csinálni, azért van szükség hirtelen a festmények vándoroltatására és a gyűjtemények átcsoportosítására. Mint ismeretes, a kulturpalota felügyelő bizottságának erélyes fellépése következtében egyelőre elmaradt ez a vándoroltatás és már azt hittük, hogy teljesen lezárultak eme kínos ügy aktái, amikor a mai napon váratlanul megjelent Aradon a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének két tagja, Mihálik József és Gulyás Pál dr., akik ma reggel megjelentek a kulturpalotában és helyszíni szemlét tartottak anélkül, hogy erről előzetesen informáltak volna Varjassy Lajos polgármestert, polgármesterét annak a városnak, amely tudvalevőleg igen jelentékeny áldozatot hozott a kulturpalotáért. Ezt a nagy áldozatot nem azért említjük fel, mintha bárki fájlalna a valóban csodaszép palotába fektetett százazreket, hanem rá akarunk arra mutatni, hogy az ilyen állami vizsgálatok megtartásánál nem szabad mellőzni a kulturpalotát felépítő és fentartó város legelső polgárát. Igaz ugyan, hogy a két kiküldött délután mégis szükségesnek tartotta felkeresni Varjassy polgármestert, de közlékenységük már annyira nem terjedt ki, hogy a polgármestert tájékoztatták volna az aradi kulturintézményben tapasztalt állapotokról. Mihálik és Gulyás dr. kijelentették a sajtó ama képviselőinek, akik hozzájuk fordultak, hogy jövetelük céljáról és itteni tapasztalataikról egyelőre nem kívánnak nyilatkozatot tenni.

Kérdést intéztünk Fényes Dezsőhöz, a kulturpalota igazgatójához a budapesti két ur jövetelét illetőleg és ő a következő kijelentést tette:

— Mivel Mihálik és Gulyás dr. úgy nyilatkoztak, hogy egyelőre nem óhajtják tájékoztatni a nyilvánosságot itt tartózkodásuk célja felől, nem tartanám helyénvalónak, ha én kijelentéseimmel keresztezném az ő tervüket. A nyilatkozatot úgy tudom a két ur azért nem kívánja egyelőre megtenni, mert a kulturpalota kérdése a sajtóban meglehetősen elmergesedett és helyesebbnek tartják, ha észrevételeiket hivatalos jelentés formájában adják tudtul az illetékeseknek.

Tudomásunk szerint Mihálik és Gulyás dr. délután felkereste Varjassy Lajos polgármestert és közölték vele, hogy befejezték a kulturpalotában eljárásukat. Hogy milyen célból jöttek le Aradra és mit állapítottak meg a marosparti műintézményben, arról a páncélkeblű két ur még a polgármestert sem tartotta szükségesnek tájékoztatni. Csak azt mondták, hogy tapasztalataikról írásban tesznek jelentést a kulturpalota Arad városi felügyelő bizottságának.

Győzelmünk Jamianónál.

(171 tiszti, 6100 fogoly.)

Budapest, június 5. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti és délkeleti hadszíntér:
Változatlan.**Olasz harctér:**

Jamianótól délre féluton Monfalcone és a Harmada között csapataink tervszerűen előkészített és keresztül vitt ellentámadással visszahódították jelentékeny részét azoknak az árkoknak, amelyeket az olaszok két hét előtt ezen a szakaszon elfoglaltak. Hiába vetette harcba az ellenség gyalog és gépkocsikon tartalékait, hogy az elfoglalt területet ismét elragadja tőlünk. A nappal és éjjel tartó viaskodásban, mely ma reggel új olasz erősítések harcbevetése következtében a legnagyobb hevességre fokozódott, **hős lelki gyalogságunk az egész vonalon győztes maradt, az ellenséget mindenütt visszavetettük.** Az olaszoknak arra irányuló kísérletét, hogy déli szárnyukat Kastanjevica mellett a Fajti-Hríben és Görziól keletre intézett előretöréseikkel tehermentesítsék, csapataink vitéz védelmén szintén teljesen megghiúsultak. A Jamianónál tegnap beszállított foglyok száma **171 tiszti és 6100 főnyi legénység.** A legutóbbi jelentésben említett foglyok száma ezzel **huszonkettőezerre emelkedett, ami egy védelmi csapatban rendkívül magas.** Curtina d'Ausezzo felett légi harcban lelőttünk egy ellenséges kétfedelű repülőgépet. **A vezérkar főnöke.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kiújuló harci tevékenység az orosz fronton.

Berlin, június 5. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:**Rupprecht bajor trónörökös hadcsapottja:**

A flandriai arcvonalon helyzet változatlan. A Wytshate hajlásban és a szomszéd szakaszokon a tüzereségi csata délutánonként a legnagyobb erőre fokozódik és késő éjszakáig tart. Az ellenséges tűzhatás megállapítása céljából előretörő osztagokat mindig visszavertük. A tengerpart közelében, továbbá a Labasse csatorna és a Bapaume camreay-i ut között több helyen tegnap is élénk volt a harci tevékenység. Az angolok előretörései itt is eredménytelenek maradtak.

A német trónörökös hadcsapottja:

Az Aisne mentén és a nyugati Champagneban a tűzharc helyenként ismét erősödött. Bray mellett igen erős előkészítés után keresztül vitt két éjszakai támadást a franciák súlyos veszteségei mellett visszavertük. A támadás helyétől keletre rohamcsapataink az ellenséges árkokból foglyokat szállítottak be.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsapottja:

Semmi különös esemény. A repülő tevékenység kedvező időjárás mellett az egész arcvonalon nappal és

éjjel igen élénk volt. Légi harcokban és elhárító tüzeléssel tegnap 12 ellenséges repülőgépet lelőttünk, tüzeresgünk pedig nagy távolságról egy kötött léggömböt szedett le Vass hadnagy 32-ik, Schafer hadnagy 30-ik és Almenröder hadnagy pedig 24-ik ellenfelét lőtte le légi harcban.

Keleti harctér:

Számos helyen kiújuló harci tevékenység mellett nem került sor nagyobb harci cselekményekre.

Macedóniai harctér:

Előzetes csatározásokon kívül nem volt lényeges esemény. **Ludendorff, első főszállásmester.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Férjeit elpusztító urinó.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Élénken emlékeztet még az a bünper, mely abból keletkezett, hogy másfél esztendővel ezelőtt Preisz Károlyné Nagyváradon az urát, Preisz Károly honvédfőhadnagyot agyvalóttá. A nagyváradi kir. törvényszék akkor jogerősen fölmentette Preisz Károlynét a gyilkosságnak törvényes következményei alól.

Preisz Károlyné a fölmentése után Szabadkára költözött és ott csakhamar beleszeretett Horváth János 22 éves huszárszázados, aki rövid udvarlás után az asszonyt el is vette feleségül. A fiatal pár az esküvő után eiköltözött Szabadkáról és Budapestre, a Váci-utca 4. szám alatt béreltek elegáns lakást. Boldogságuk azonban nem tartott sokáig, mert a feleség féltékenykedni kezdett nála nál jóval fiatalabb új urára. Emiatt napirenden voltak közöttük a pörpátvarok, ma délelőtt is összeveszték. A délután folyamán — mint fővárosi tudósítók telefonálják — a fiatalember elkeseredésében **töbélőtte magát.** Súlyosan megsebesült és a kórházba szállították be.

Parlamenti válság Ausztriában.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Bécs. A Reichsrath mai ülésének napirendjén a házszabályrevízió és az ideiglenes költségvetés szerepelt. Az ülésre a képviselők tömegesen érkeztek az ország minden részéről Bécsbe. Az ülés megnyitása után Clam-Martinió gróf bemutatta a földművelésügyi miniszterium új vezetőjét Seidner osztályfőnököt. Ezután áttértek a házszabályok módosításáról szóló javaslatra, amelyet Hummel Gusztáv előadó ismertetett. A javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadták.

Bécsből jelentik, hogy az osztrák képviselőház már is válság előtt áll. A német pártok vezetői felszólaltak a házszabályrevízióval és a nem német nyelvű beszédek jegyzőkönyvi megőrkítése ellen foglaltak állást. A kisebbségi indítványt azonban a Ház 203 szavazattal 185 ellenében elfogadta. A németek kétségbe voltak esve és később megbotránkozásuknak adtak kifejezést az eset felett. Ebben a kötött megállapodások megszegését látják és többen kijelentették, hogy holnap a javaslat harmadik szavazásánál az összes javaslatokat meg fogják buktatni. Egyelőre még nem bizonyos, hogy erre sor kerül, talán újabb tárgyalásokat fognak folytatni. Nincs kizárva azonban, hogy a német képviselők már holnap megkezdik az obstrukciót.

Katonaképviselők szabadságolása. Budapestről jelentik: A képviselőház katonai szolgálatot teljesítő tagjainak szabadsága e hó 8-án lejár és a képviselőknek be kellene vonulniok csapataikhoz. A katonaképviselők szabadságát azonban legközelebb meg fogják hosszabbítani.

Lemondott főispán. Kolozsvárról jelentik, hogy Bethlen Odón gróf kolozsvári főispán beadta lemondását.

H I R E K.**Hajóink az Adrián.**

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapest. Hivatalos jelentés. Június 3-án 4-ére virradó éjjel az Adriai tenger északi részében egy torpedójárműnk, amelyet ellenséges tengeralattjáró megtorpedozott, elsüllyedt. A legénység legnagyobb része megmenekült. A tengerészeti főparancsnokság.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti: Az Adria körüli elkárt területen újabban négy gőzöst és két vitorlást süllyesztettünk el. Közülük van a Midecek 2265 tonnás felfegyverzett angol gőzös is. A többi hajó nagyságát és nevét nem lehetett megállapítani.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Foltz Sándor adóhivatali gyakornokot a buziástúrdói m. kir. adóhivatalnál a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tiszté a borosjenői m. kir. adóhivatalhoz kinevezte.

— **Kitüntetés.** A király megparancsolta, hogy az ellenséggel szemben vitéz magatartása elismerésül **Boros Oszkár** hadnagynak a 33 gyalogezredben a legfelsőbb dicséret elismerés — a kardok egyidejű adományozása mellett — tudomására adassék.

— **Rohamosan javul a termés.** Budapestről jelentik: A legutóbbi egy napos eső jelentékenyen megjavította a terméskilátásokat. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület információi szerint az ország minden részéből, különösen onnan, ahol a csapadék nagyobb volt, a termés rohamos javulásáról tesznek jelentést. Kiterjed ez a javulás a búzán kívül a kapás növényekre és minden egyéb terményekre is. Különösen a buza, árpa és a rozs jó. Milliókra rug a haszon, amelyet az országnak ez az egy napos eső hozott. De azért a termés gondja még mindig nincs teljesen elvetve, mert ahhoz, hogy a termés jó legyen, legalább minden héten egy esős napra lenne szükség. **Súlyosabb aggodalomra azonban most már nincsen ok.**

— **Kitüntetések.** A hadseregparancsnokság az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül **Moskovitz Andor** hadapródjelöltnek, **Baranyai Antal**, **Farkas Gábor** honvédeknek, a 2. honvédgyalogezredben az I. osztályu ezüst vitézségi érmet, **Szécsi Andor** hadapródjelöltnek, **Wass István**, **Verik Pál**, **Kardos Ferenc**, **Dubity Jenő**, **Töröcsik István**, **Szejle István**, **Prohászka János**, **Mihucz György**, **Hoffmann Ferenc** szakaszvezetőknek, **Szabó Gábor**, **Riegel Alajos** tizedeseknek, **Schneider Márton**, **Máté Sándor** és **Sebők Ferenc** őrvezetőknek, **Vogel Miklós**, **Nagy Lajos**, **Mikleán Sándor**, **Pokorni Sándor**, **Titz János**, **Nagy Imre** és **Wurm György** honvédeknek, a 2. honvédgyalogezredben a II. osztályu ezüst vitézségi érmet adományozta.

— **Elhunyt Brassó felszabadítója.** Budapestről telefonálják tudósítók: **Tanárky Béla** honvéd tábornok az itteni egyik vörös kereszt kórházban ma meghalt. A tábornoknak nagy része volt Erdély felszabadításában. Ö vonult be elsőnek Brassóba és ezért Brassó város egyik terét nevére elnevezték és díszpolgárrá választották.

— **Az állami nyugdíjasok segélye.** Budapestről telefonálják tudósítók: A Magyar Távirati Iroda jelenti: A pénzügyminiszter a legközelebbi indemnitás tárgyalásánál fölhatalmazást óhajtott kieszközölni, hogy az állami, vármegyei és államvasuti nyugdíjasoknak özvegyei és árvái 1917. évre egyszeri segélyben részesüljenek. A kormány lemondása ezt a tervet remélhetőleg nem változtatja meg.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Franciaország annexiós hadicéljai.

Páris. Az Havas-ügynökség jelenti: A bialm napirend elfogadása után a képviselőház mint a francia nép szuverenitásának kifejezője üdvözlését küldötte az orosz demokráciának és a többi szövetséges demokráciáknak. Követeli a megszállt területek felszabadítását és ezenkívül *Elszász-Lotharingiának visszacsatolását* az anyaországhoz, megfelelő kártalanítással. Számít arra, hogy a köztársaság a porosz militarizmus leverése után a kisebb népek függetlenségét biztosíthatja és beléphetnek a népeknek már most előkészített szervezetébe.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A Newyork Herald párisi kiadása június 1-i számában követeli, hogy a Franciaországban lakó semleges állampolgárok lépjenek be a francia hadseregbe frontszolgálatra, vagy pedig hagyják el az országot.

Stockholm. Napról-napra jobban terjed az a hír, hogy a francia és az angol hadügyminiszteriumok felszólították az orosz kormányt, hogy kezdje meg az offenzívát. Ha az oroszok

továbbra is tétlenek maradnak — azzal fenyegetőznek, — úgy a nyugati hatalmak külön békét kötnek a központiakkal.

Frankfurt. Clemenceau kijelenti lapjában, hogy most teljesen háttérbe szorul a francia szocialistáknak a stockholmi értekezleten való megjelenésének gondolata és kizárólag arról van szó, hogy hajlandó-e Franciaország hadicéljait az orosz forradalomnak feláldozni. A szerződéses közzététele nézete szerint elengedhetetlenné vált.

Stockholm. Oroszország különböző részeiből hírek érkeznek, hogy a lakosság között teljes változás állott be a politikai felfogás kérdésében. Különösen a városi lakosság békét kíván és követeli az alkotmányos monarchiát. Kievdn a tüntetők zászlókat vittek körül, a melyen ez a felírás volt: Eljen a konstitucionális monarchia, le a szocialista köztársasággal. Hír szerint ezekben a tüntetéseknél az angol nagykövetség keze működik titkosan közre.

— **Lázadás Kinában.** *Gentből* jelentik: Londoni jelentések szerint Kinában lázadás tört ki, amely nem sejtett erővel tombol. A lázadást a németek szították. Ugyelőre szó sem lehet arról, hogy Kína részt vegyen a háboruban. Sőt a telkelők olyan hatalmasak, hogy lehetetlenné teszik egy entente-barát kormány politikáját.

— **Névváltoztatás.** Kiskoru *Schwarcz* Herman Sándor, Imre, René mácsai, *Schwarcz* László és Mihály aradi születésű ugyanottani lakosok családi nevének „*Székely*” névre és kiskoru *Gid* Béla aradi születésű ugyanottani lakos családi nevének „*Gyulai*” névre kért változtatását a belügyminiszter megengedte.

— **Előléptetés.** A király *Tamasdan* István és *Petz* Lipót segédorvosokat a 33. gyalogezredben főorvosokká léptette elő.

— **Urnapi körmenet.** A katolikus egyház nagy fényvel és pompával ünnepli meg évről-évre az Oltárszentség ünnepét: Urnapját. Az egyház ünnepéhez csatlakozott világszerte a hadsereg is, sőt ősi szokás szerint nálunk a király is részt vesz kíséretével együtt, a székhelyén tartott szentségi körmenetben. Legujabban, a belügyminisztérium rendeletéből a polgári hatóságok is részt fognak venni évről-évre az urnapi körmenetben. Az aradi róm. kath. plébániahivatal ez uton közli, hogy ugy csütörtökön, Urnapján, mint a reá következő vasárnapon, 10-én, az ünnepi nagymise mindkét alkalommal délelőtt 9 órakor kezdődik, amelynek végeztével csütörtökön a Szabadságtér felé, vasárnap pedig az Andrássy-téren fog elvonulni a körmenet.

— **Szerdán osztják ki az e heti lisztet.** Báró *Exterde* Kálmán, a városi közéleti-mezési hivatal vezetője elrendelte, hogy a csütörtöki ünnep miatt a kereskedők már szerdán adják ki az e heti lisztadagokat.

— **A szabad Maros folyóban és a esatornában való fürdés tiltása.** Mind gyakrabban előforduló szerencsétlenségek igazolják, hogy a szabad Marosban és az élővíz esatornában való fürdés életveszéllyel jár. A Maros medre és az élővíz esatornáinak fenékalja, annak takarítása folytán helyenkénti mélysége folyton változik és naponként keletkező örvényei, áramsebessége nemcsak az uszni nem tudók, de a gyengébb uszók életére is a legnagyobb veszélyt képezi. Minthogy a Maros folyón létesített ingyenes fürdők mindenkinek rendelkezésére állanak és teljesen feleslegessé teszik az életveszéllyel járó

szabadban való fürdést, a közönség életbiztonságának megóvása érdekében a szabadban való fürdést az 1885. évi XXIII. t.-c. 25. §-a alapján Arad szab. kir. város rendőrhatalmának egész területén betiltom és figyelmeztetem a lakosságot, hogy mindazok, akik ezen tilalom ellen vétnek, a hivatkozott törvény 185. §-a szerint fognak büntetetté, egyidejűleg felhívom a szülőket, gyámokat, gondnokokat, a tanoncokat tartó iparosokat, kereskedőket, az elemi és középiskola igazgatóit, hogy a felügyeletük alatt álló gyermekeket, tanulókat a rendeletben foglalt tilalomról tanítsák ki és ügyeljének, hogy az szigorúan betartassék. *Greén* Nándor, főkapitány.

— **Ötezer látogató a hadikiállításán.** Alig mult két hete, hogy megnyitott a 33-ik gyalogezred hadikiállítása s már is elérte a látogatók száma az ötezeret. Ez a hatalmas szám a közönség érdeklődésének páratlanul lelkes megnyilatkozását mutatja s emellett tanuskodik, hogy az aradi társadalom teljes mértékben honorálja a kiállítás nagy erkölcsi és művészeti jelentőségét. Remélhetőleg ez az érdeklődés még csak fokozódni fog. A kiállítás kapui különben június 17-én, vasárnap este bezárulnak s így már csak rövid ideig lesz módjában a közönségnek a kiállítás nagyszerű anyagát megtekinteni.

— **Halálra ítélt rablógyilkos katona.** A budapesti cs. és kir. hadosztálybíróóság két napig tárgyalta *Nyal Szabó* Ferenc közkatona bűnyűjét, aki 1915 július 15-én a Farkasréten megfojtotta és kirabolta *Keresztes Ambrus* né. A gyilkosság, a *Terbágyi*-ut 2. számú telken történt, ahol *Fazekas József* fuvaros akadt rá a holttestre. A gyanu mindjárt katonára irányult, mert a mezőőr egy katona társaságában látta az asszonyt és ezt a gyanut csak megerősítette az, hogy a holttest mellett egy tábori levelezőlapot találtak, melyet *Orbán József* gyalogos írt. A nyomozás során jelentkezett egy *Legrádi* Ferenc nevű katona, aki elmondotta, hogy egy *Nyal Szabó* Ferenc nevű 38-as gyalogos megszökött az olasz harctérről és több katona bizott rá tábori levelezőlapokat. Így került hozzá *Orbán József* levelezőlapja is. *Keresztes Ambrus* né a férje után ment a Farkasrétre, élelmet akart neki vinni és az uton találkozott *Szabóval*, aki beszédbe elegyedett vele és megölte, hogy elvehesse ékszerait. A vádlott a tárgyaláson hülyének tette magát. A hadbíróóság késő délután hirdette ki az ítéletet, amelyben *Nyal Szabó* János kötélt általi halálra ítélt.

— **Köszönetnyilvánítás.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *dr. Gávai Gaál* Jenőné szül. *Varjassy* Lenke budapesti lakosnak az aradi Kölcsey-egyesület javára néhai *Varjassy Gyula* dr. nyug. m. kir. honvédfőtörzsorvos emlékére irodalmi célra 1050 korona névértékű értékpapirból álló tőkével tett alapítványáért, köszönetét nyilvánította.

— **Az elsült pisztoly.** A *Fábián*-utca 5. számú házban kisebb baleset történt. *Szatmári Mátyas* tizennyolc éves péksegéd egy fiatalabb barátjának revolverével játszott. A ravaszt felhuzta és meg akarta nézni, hogy meg van-e töltve a revolver, barátja azonban kivette kezéből, mert tudta, hogy golyó van benne és a ravaszt lassan leeresztette. A revolverben levő töltés nagy dörrenéssel elsült és a golyó. *Szatmári Mátyas* jobb felső combjába furdott. Az esetről értesítették a rendőrséget, és *Beregi Sándor* dr. ügyeletes rendőrfogalmazó a kórházba szállította a megsérült fiút.

— **A Központi kávéházban** májtól kezdve minden este itju *Farkas Sándor* jól szervezett tiz tagu zenekarával hangversenyez.

— **Legujabb divatlapok Kerpelnél.** 354

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el :-:

IRODALOM ES MÜVESZET.

* **„Orfeum” a Központi-szállodában.** Szombaton, június hó 9-én egy állandó jellegű *Orfeum* társulat nyitja meg a Központi-szálloda teljesen átalakított kerthelyiségét. *Koppei Gyula* impresszárió, ki fényes erkölcsi sikerrel a mult napokban a nyári színház attrakciós vendégjátékot rendezte, vette át az *Orfeum* vezetését és sikerült a megnyitóra elsőrangú fővárosi erőket biztosítani.

* **A társaság.** Telistele bájos mosolygó gyermekarcokkal jelent meg a társaság e heti száma a gyermeknap aktualitásából. Mindig érdekes társaság rovat és divat levél egészíti ki a szép szám tartalmát. A társaság előfizetési ára egészévre 28 K. félévre 14 K. negyedévre 7 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest IV. Reáltanoda-utca 18.

MOZGOKÉPSZÍNHÁZ.

* **A démon — az Apollóban.** (Mia May és Lotte Neumann fellépte.) A művészet nem ismer határokat s a legsikamlósabb témának is tetszetős formát tud adni, akár szobrászvésővel, ecsettel, vagy komoly színészi munkával. Ezt a tételt látjuk beigazolva abban a pompás filmen is, amelyet szerdán és csütörtökön mutat be az Apolló-színház. A *démon* a címe ennek a nagystíri mozdramának. A cím sejteti a kép témáját. Egy forró vérű asszony körül zajlik le az izgalmas cselekmény. *Busch Richard* tehetséges jogász fiatalos telhevülésében teléségül vesz egy táncosnót. A házasság-hamarosan boldogtalan lesz, mert az asszony nem tud szakítani multjával. Elhagyja az urát s egy kalandornő szegődik. Erek multán a lapok azt a hírt hozzák, hogy egy elsülyedt hajón volt s a tengerbe fulladt. *Busch Richard* abban a hitben, hogy első felesége meghalt, újra megvásárol s ragyogó karriernek néz elébe. Mint vizsgálóbíró egy kalandornőt hallgat ki, akiben felsmeri első feleségét. Összeroppan a fölfedezés rettenetes sulya alatt. A zaklatott életű asszony bosszút akar állani rajta, mert újból megvőszült, de mikor látja, hogy nem ér célt, öngyilkosságot követ el s most már má sem zavarja *Richard* boldogságát. A főszereket *Mia May* és *Lotte Neumann* játsszák. 3

Kevés és drága a szappan!

Mosakodjunk „ZOLIN“ szappánpótló mosdótablettával!
Mindenütt kapható! Készíti: Brázay Kálmán szappangyára, Budafok.

* A vörös lópor szenzációs munkás dráma vasárnap az Erzsébet mozgásházban. Egy mérnök az ugynevezett Vörös lópor robbantó anyagot találja fel, de ennek sikerét nem látja, mert hirtelen meghal, halálos ágyán pedig két szót mond menyasszonyának, aki ezt pontosan megjegyzi magának. A vegyész, aki a mérnöknek segédkezett, eltulajdonítja a receptet és egy nagy vállalatot alapítva, a Vörös lópor gyártásához fog, de ez nem sikerül neki, mivel a receptről az egyik vegyész feljegyzése hiányzik. A vállalat reá jön a csalásra és zaklatja a vegyészt a lópor szállításért, aki semmire sem halad. A menyasszony és ennek fivére tudatára jön a dolognak s megbiznak egy detektívet az ügy kinyomozására. Közben a gyárban kitör a sztrájk, a munkások is a menyasszony mellé szegődnek s üldözik a vegyészt, kinek házat felgyújtják. A vegyész

* **Monstre műsor az Urániában.** (Mária Carmi és Dorrit Weixler egy műsorban.) Ismét kettőt kapunk, két művésznőt a legkiválóbbakból. Mária Carmi az „Utolsó ivadék“ című képben bemutatja azt, hogy ő rég túlnőtt már a mai filmirok nivóján, a nagy stílt képviselő művésznő képviseli azt az irányt, mely szerint esakis megfelelő drámai szerkezetben érvényesülhet igazán a művészet, és ebben a filmben alkalma is nyílik a művésznőnek ezt beigazolni, mert egész egyénisége erejét, tudásának hatalmát belefektette a képbe, úgy, hogy a mai képben Mária Carmi művészete teljes fényében láthatjuk. — A másik star Dorrit Weixler, akinek utolsó alakítását kapja ma a közönség és akinek művészetéről most már innunk sem kell, hiszen fájdalom utoljára látjuk őt vásznon. A nagyszerű Dorrit vigjátékának „Agglegények házassága“ a címe, mely ismét állandó derűtségben fogja tartani a közönséget a dráma után. Még holnap mutatja be a színház a két kiváló műsört, melyben mindkét színész bucsuzik a közönségtől, az egyik örökre, a másik a jövő évadig. — *Homunculus VI.* Homunculus halála, a szenzációs sorozat utolsó része legközelebb az Urániában.

menekülni próbál, de a detektív és a mérnök menyasszonya fivérével együtt üldözik s már-már utolérve holtan terül el a vegyész, aki több ezer embert az éhenhalásnak tett ki. — *Vasárnap szenzációs műsor.*

SZERKESZTOI UZENETEK

P. T. A tábori lelkészek nem részesülhetnek a ruhasegélyben, mert ők most katonák és a katonák nem kapnak ruhasegélyt.

B. R. A vers gyöngé. Csak abban a nagyon kivételes esetben közlünk költeményt, ha az rendkívül kitűnő, vagy kacagtatóan rossz. Az ön verse nem tartozik ezek közé.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében
Stauber József.

ARADI KÖZLÖNY

1917. évi június hó 1-től új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny“-re.

Előfizetési árak

helyben és vidéken:

Egész évre . . . . . 36 K.
Fél évre . . . . . 18 „
Negyed évre . . . . . 9 kor.
Egy óra . . . . . 3 „

Tessék mutatványszámot kérni.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovatt alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget)

Értesítés!

Riger Sándorné Lipót-utca 11a. szám alatti szatócs- és korecsmüzletét megvettem. Esetleges hitelezők jelentkezzenek folyó hó 10-ig, különben követelésüket figyelembe nem veszem.

Markovits Jenny,

Deák Ferenc-u. 36. sz., ajtó 13.

3715

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vértképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, finom fűszeres ízű, zson- gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegnek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nenezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésűt igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-
szertárában Arad, Szabadkai

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcbort vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. Ara egy tégelynek 2— K.

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej 1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS**-sal.

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárában
Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Uránia színház

Szerda és csütörtök

Mária Carmi:

Utolsó ivadék.

Dorrit Weixler

Agglegények
házassága.

Használt ólom magvételre kerestetik.

Máriaradnai járás főszolgabírája.

2655—1917.

Hirdetmény.

Aradvármegye alispánjának 7200. és 9140. sz. rendeletével járásom szőlősgazdái részére kiutalt 167 mm. rézgálicz ellátmány járásom összes községeiben **f. évi június hó 8-án** és szükség esetén a következő napokon fog szétosztatni.

A rézgáliczért kgr.-ként 4 kor. 20 fill. fizetendő.

Máriaradna, 1917. június 3.

3690

Saiac, főszolgabíró.

Világosi járás főszolgabírájától.

2383—1917. sz.

Hirdetmény.

Azok a szőlőbirtokosok, kik nem laknak a világosi járásban, a hatósági rézgáliczot **f. hó 8-án és 9-én** fojják ki kapni annak a községnek a székházánál, hol a szőlőjük van.

Ezt a kat. holdanként 10 kilogramm lesz kiadva, kilonként 4 kor. 20 fillér egységárban.

Világos, 1917. évi június 4-én.

3689

Hanthó János, főszolgabíró.

TEGLA

I. és II. oszt. jutányos áron kapható

Dengl Lajosnál Arad, Dobó-utca 3. sz.

Ugyanott használt deszkák és rövid szarufák nagy mennyiségben kaphatók! 3713

Archámlasztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tanár találmánya. Felülmúlja az összes archámlasztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen ártalmatlanul és fájdalom nélkül választja el a felső bőrréteget az alsótól. Gyönyörű arcbőrt eredményez. Meglepően üdévé teszi az arcot, ezáltal feltűnően fiatalított. Eszközöm kozmetikus arcpolcra intézetemben ideiglenesen Batthyány-utca 10. szám alatt. 3496

Bartháné, szakképzett kozmetikusnő

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. városban lemondás folytán megüresedett II. ker. kéménysprői álsra ezennel pályázatot hirdetek.

A megüresedett kéménysprői munkakerületet a 6768/1901—167. sz. s a nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszterium 67640/VI. A. 1908. sz. intézkedéssel jóváhagyott városi szabályrendeletben névszerint felsorolt utcák alkotják és a seprési díjak ugyanazon szabályrendeletben vannak megállapítva.

Felbírom a pályázni szándékozókat, hogy az említett szabályrendelet 1. §-a, illetve az 1884. XVII. tc. valamint az ipartörvény végrehajtási rendelkezés megfelelő hatósági okmánnyal ellátott kérvényeiket 1917. évi július hó 31-ik napjáig bezárólag Arad sz. kir. város rendőrkapitányi hivatalához címezve ugyanott nyújtsák be. Hatóságilag igazolva kell hogy legyen:

1. gyújtogatás, vagy tűzvész okozásért büntetve nem voltak és a hatóság előtt mint kifogástalan magaviseletű, józan életű és megbízható egyének ismeretesek, továbbá háztartásukban hány gondozás alatt álló csa ádtagjuk van;

2. a kéménysprői iparban törvényszerű képesséssel bírnak, szabványos munkáikat mint segédek hány évig működtek, vagy ha önálló iparosok, mióta folytatják a kéménysprői ipart.

A naptáron lévő kéménysprők helyett azok nevében a megfelelő okmányok csatolása mellett — hozzájárulóik is pályázhatnak. Ly esetben hatóságilag igazolható az is, hogy a pályázó tényleg katonai szolgálatot teljesít és mióta?

Hányosan felszerelt vagy későn benyújtott kérvények figyelembe nem vétetnek.

Azon folyamodó, aki a jelen pályázati hirdetményben megjelölt munkakerületet emveri, tartozik a kerület betöltése tárgyában hozandó véghatározat jogerőre emelkedése után a kerületet az alulírt hatóság által meghatározandó napon elfoglalni és a kéménysprői munkákat megkezdni, de elő eies a működés megkezdése előtt a vonatkozó iparrendelvény kiváltani.

A munkakerület adományozását kimondó határozatomat valamennyi pályázóval közölni fogom.

Arad sz. kir. város rendőrkapitányi hivatala, 1917. május hó 29

Green, főkapitány.

14880—1917.

Pályázati hirdetmény.

Budapest székesfőváros közönsége által boldog emlékeztető József főherceg ur O. cs. és kir. fensége honvédelmi parancsnokságának 25. évfordulója alkalmából s annak emlékére, a m. kir. honvédség árvái részére, az illetőségre való tekintet nélkül, létesített alapítványi helyek közül, jelenleg az Erzsébet leány árvaházban egy hely kerülhet betöltés alá, mely helyre ezennel pályázat hirdettedik.

Az árvaházba való felvétel kellékeikéig igazolandó:

a) az, hogy a felvételt kért gyermek tényleg a m. kir. honvédség kötelékébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója, b) vagyontalanság,

c) félárvánál (akik tudnillik apátlanok, vagy anyátlanok) az életheben levő szülő vagyontalansága,

d) hogy az árva 6. életévét már betöltötte és hogy a 12. életévet még túl nem haladta,

e) hogy ép testű és elméjű, a himlőn átesett, vagy ellene sikerrel beavatott.

Az árva kora és a szülők elhalálása hiteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elméleti állapot, a humilitás és a vagyontalanság közhatóságilag hitelesített orvosi és helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó.

A különben felszerelt bélyegtelen kérvények, melyekben a szülő vagy gyám neve, állása és lakhelye (város, megye, utolsó posta) is felomlított, folyó évi július hó 15-ig a m. kir. honvédelmi miniszterhez nyújtandók be, ahonnan Budapest székesfőváros hatóságához fognak küldetni és a kijelölési jog gyakorlása végéig József főherceg ur O. cs. és kir. fenségehez fognak felterjesztetni.

Az alapítványi helyek 1917—1918. tanév kezdetén lesz beütendő s a felvétel vagy fél nem vélel az árvák hozzártartozását Budapest székesfőváros tanácsa hatósági uton fogja értesíteni.

Arad, 1917. június hó 2.

A városi tanács.

Bebizonyosodott, hogy egyedül a

„DOB” jegyi pótolja a szappant

Illatos! Kemény! Habzó! Simulékony!

Egyhatodikilós darabok.

Agitációs esomag tíz korona előleges beküldése ellenében 5 kg. súlyban, bárhova bérmentve. **Viszontelárusítóknak:** 250 darabos 50 kilós láda excl. láda ab raktárunk 50 korona, tehát

darabja húsz fillér.

10 láda vételnél 10% árrabatt. 250 darabot 64.— koronáért bárhova postán bérmentve küldünk.

Bardócz és Társa Budapest, V., Balaton-utca 12.

Megyel egyedárusítók kerestetnek.

3009

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppo hintőpor . . . 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhárujuk

kiirtására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt aron, nyakon vagy karokon, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerárában

Arad, Andassy-ut 22. szám.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 8 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetési szöveget, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Oktatás.

Kereskedelmi iskolai

tanulókat magán-, pótvizsgálatra előkészítő feladatokkal jól végzett író. Cím a kiadóban. 1969

Alkalmazást nyer.

Szakácsot keresek

mielőbbi belépésre Róth, Bótvös-utca 9. szám. 3710

Varróleányok.

Jó fizetéssel felvételnek. Haász Erzsébet Bótvös-utca 17. szám, II. emelet. 3705

Kiutó író

felvétetik Hoffmann Ottó cégnél, Szabadság-tér. 3718

Bejárónő

azonnal felvétetik Wesselényi-utca 1. sz. emelet. 3719

Kisasszony,

ki most végzi a kereskedelmi, nagyobb üzlet irodájában felvétetik. Ajánlatok 5000* jellegre a lap kiadóhivatalába keretnek. 3675

Német kisasszonyt

keresek 15-ére 7 éves gyermek mellé. Szirmay, Damjanich-utca 14. 3661

Alkalmazást keres.

VI. gimnáziumot

végzett úri író a nyári hónapokra alkalmazást keres vidéki gazdaságban, mint munkafelügyelő, kulesár, vagy írók. Igényei szerények. Cím a kiadóban. 3708

Gyermekkertész

magyar, középkorú, kitűnő bizonyítványokkal ajánlik. Nagy Mária, Nádor-utca 2. I. em. 3687

Hadmentes író

uribánál bármilyen alkalmazást keres. Széi-utca 1. 3717

Tiszteletes árva leány

1-2 éves, esetleg még kisebb gyermek mellé ajánlik június 15-re. Cím a kiadóban. 3720

Tiszteletes család

jobb házmesterei állásra ajánlik. Cím: Lestyán Ferencné, Tökölly-tér 8. sz., Kosztóáz. 3709

Kiadó lakás.

3 nagy szobából

és minden hozzátartozó mellékhelységgel álló lakás, villanyvilágítással, a Szabadság-térhez közel, június 1-re kiadó. Cím a kiadóban. 3847

Üzletek.

Grófi Tiszta István-ut 66. szám

korona és üzlethelyiség betegség miatt eladó. Értekezni ugyanott. 3678

Ingtalan.

Csernevita Péter-utca 25. sz.

emeletes bérház, két utcára szülő, nagy üres telekkel, évi 5000 korona bérjövdelemmel, 50.000 koronaért eladó. Felvilágosítással szolgál Mihálik Béla, Győrök. 3701

6 szobából, 6 konyhából és mellékhelyiségekkel álló bérház, nagy udvarral és szőlőskerttel eladó, Arad-Séga, Koszoru-utca 28. szám. 3578

Purgly Lajosné-utca 14.

száma magánház, nagy termékkerttel, olcsón és könnyű fizetési feltételekkel eladó. 3606

Gyógyászat.

Az anjel

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Vétel és eladás.

Ülcső levélpapírok

és képes levelezőlapok kaphatók Deák Béla könyv- és papírkereskedésében, Forray-utca. Telefon 902. 871

Aranyat

legmagasabb napi áron veszem, vagy becserelem. Brandes, órák, József főherceg-ut 12. sz. 3621

Eladó

4 drb. barna faragott karnis. Megtekinthető délelőtt, Tökölly-tér 5a. sz. 3707

Villany motor

4-4 1/2 lóerős, megvételre kerestetik. Cím a kiadóban. 3706

Eladó

4 hektó 18 éves hegyaljai 6 bor. Mera Draghina, Világos. 3711

Eladó harisnyakötőgépek.

Alig használt teljesen jókarban levő 2 darab „Styria” kötőgép 1/2 ea. 1/4, valamint 1 drb. körkötőgép jutányos ártért eladó. Cím: Braun Berta Borossebes. 3688

Használt

katonai látesőt, revolvert, kardot megvételre keresek. Cím: Germánus János zászlós, Alcsil Aradm. 3716

Üres lakás

eladók. Egyházi műkereskedés Arad, Minorita-palota. 3714

Köveset használt

teljes modern ebédlő berendezés eladó. Schweidel József-utca 3/a. sz. 3721

Jókarban levő

szabadonfutó bicikl eladó. Schweidel József-utca 3/a. 3722

Keresek

oly motor-ekét, mely cséplővel is fel van szerelve, hogy idel terményeimet elcsépelje és 300 holdat felszántson. Ajánlatok Schwarz Samu Nagykerék, (Biharm.) küldendők. 3712

Eladó

egyszeri felhuzás után 400 napig járó óra. Cím a kiadóban. 3704

Veszek

nyers borkővet minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad, Bercsényi Miklós-utca 59. Telefon 194. sz. 3555

Tégla

jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos áron kapható. Jiraszek iroda, telefon 1097., vagy Lázár iroda, Hasszinger-utca 5., telefon 747. 2761

Fűszerüzlet berendezés,

ugymint állvány fiókokkal, előasztal (pult), kis és nagy tizedes mérleg, 2 darab két-szárnyu pallókócs dupla ajtók, korcsmai asztalok és székek jutányos áron eladók Béga, Koszoru-utca 28. sz. alatt. 3577

Eladó

egy jókarban levő 4 üléses családi hintó. Megtekinthető Arad, Mihály-utca 25. házszám alatt. 3608

Wertheim-kassza

megvételre keresek. Brandes D., órák, József főherceg-ut 12. 3620

Két kordé eladó

özevgy Sarioznánál, Pécska-ut 1. 3674

Különféle.

Nagy, világos

padozott raktárhelyiség kiadó. Pöltner-berg Ernő-utca 18. 3597

A m.-radna-ménesi

központi szeszfőző szövetkezetnél felvétetik évi fizetés, szabad lakás és fűtés javadalmasítása mellett egy óvadékképes pen-táros, aki a könyveléshez is ért. Ugyan-ott megvételre kerestetik egy jókarban levő hidmárlog, egy kettős számú vas-pénz-szokrény, szilva-cefre erjesztő kádak és hordók. Az ajánlatok alábbi címre keretnek: Bódy Bódog, a szövetk. igazg. elnöke Opálos, Aradmegye. 3702

Az Anusol

aranyér-kupokát mindenben pótolják a Haemorrhoid-kupok, azonos összetételűk folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 3 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

AKI

házat, vagy földbirtokot

venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal

Lustbader Adolf ingatlanforgalmi irodájához Révay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb házak, birtokok előjegyzésben vannak. Megbízásokat ingatlanok eladására és vételére elfogadok.

Telefon 961. szám.

Arad legrégibb kerékpár, varrógép és Gramophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 5-6.

Telefon 96.

Veszek törött és használt gramofon lemezt K. 0.50 darabját.

Egyedüli képviselő a világ legjobb gyártmányú gépekből. Columbia és Iré-angyalos jegyű gramofonokból, Waffner-kerékpárok és Pfaff varrógépek, Saphirtus „Pathefonok”, Pathe lemezek. Megérkeztek a legújabb felvételi operettek és népdalok, Király Ernőtől.

Nagy raktár kerékpár alkatrészekből, gumiból és Acetylen lámpákból. Pontos kiszolgálás. Jutányos árak. Nagy szak-szerű javító műhely. 2961

A battonyai kir. járásbíróság.

2471-1917. szám.

Időző hirdetmény.

A battonyai kir. járásbíróság közhírré teszi, hogy özv. Vidéki Vladáné sz. Tymoski Katica battonyai lakos felperesnek Roczkó András földműves alperes ellen 744 kor. s jár. íránt indított perében a per felvételére és érdemleges tárgyalására határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1917. évi június hó 26. napján délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségben (6. ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyzsersmind pedig az alperes részére, aki ismeretlen helyen tartózkodik, ügygondnokul Dr. Klein Miksa battonyai ügyvédet nevezte ki.

A bíróság felhívja az alperest, hogy a fent megjelölt határnapon és órában személyesen, vagy képviselőre jogosult és iga-

zolt meghatalmazott által jelenjék meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyette eljárni. Battonya, 1917. évi május hó 29. napján.

Heintz Géza, s. k.

3703

kir. járásbíró.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.13

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben 12.00
Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.06
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.33
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.53
Személyvonat este 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.00
Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00
Személyvonat este 7.39

Aradról Pankotára indul:

Reggel 8.26

Aradról Pankotára érkezik:

Délelőtt 9.54

Pankotáról Aradra indul:

Déltán 2.18

Pankotáról Aradra érkezik:

Délután 3.43

Aradról Ujszentannára indul:

Délután 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

Este 6.58

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32

Vegyes vonat déltán 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32

Vegyes vonat déltán 4.29

Ménshégyesről Kétegyházára indul:

Motoros vonat reggel 8.37

Motoros vonat este 6.20

Kétegyházáról Ménshégyesre indul:

Motoros vonat reggel 6.10

Motoros vonat déltán 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Motoros vonat reggel 9.25

Motoros vonat este 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel 6.00

Motoros vonat déltán 4.00

Borossebesről Menyházára ind.:

Vegyesvonat délelőtt 9.00

Menyházáról Borossebesre ind.:

Vegyesvonat déltán 2.39